

30027

ప్రతి దినము ప్రకటింపబడును

VOL. 6.

చెన్న పట్టణము 1919వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 17 వ తేది బుధవారము

NO. 139

సంపుటము. ౬

సిద్ధాంతి నామ సంవత్సర భాద్రపద మాస బహుళ శుక్ల షష్ఠి ౭.

సంచిక ౧౩౯

మిక్కిలి ప్రశస్తిమైన పరిమళద్రవ్యము

ఓటో దిల్బహారు (రిజిస్టర్)

పరిమళద్రవ్యముల కన్నీటికి విడి రాజు

ఇండియా కేరళానందు జరిగిన అన్ని ప్రదర్శనములందును చాల ప్రశంసలును ప్రశంసా పత్రములు నియోజింపి.

దీనిలో సారాయి సంబంధ మేమియును లేదు గాన ఆచార పరమందరును నూడ దీనిని నిరభ్యంతరముగ నుపయోగింపవచ్చును. పలు విధములగు పుష్పముల నువాసన దీనియందు గలదు. ఒకటిరెండు చుక్కలు శబురముమీద వేసిన చాలును. అప్పుడే కోకిలెద్దిన పువ్వులవలన వ్యాపించు పరిమళమువంటి పరిమళ మభివ్యక్తముగ వ్యాపించుచుండును. దీని నువాసన నిలచునంత కాలము మరల పరిమళద్రవ్యమువలన నిలువదు. పెద్దపైజా (అరటిపుక్కుబుడ్డి) రు 2-0-0 మధ్యపైజా రు 0-12-0 చిన్నపైజా రు 0-8-0 వి.సి. చార్జీ రు 0-5-0. మిథులమునందు వారసనిహో క్రింది సోల్ ఏజెంట్లకు వ్రాయుదు.

అంస్కో ఇండియాను డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ,
(D 126 W 100) 155 జమ్మపనేడు, బొంబాయి.

Mr. G. W. M. Reynold's Novel
Other Big Type Editions.

GRACE DARLING or	Rs. A.
The Heroine of the Fern Island	0 12
Mary Price 8 vols. Rs. 5- Parricide 3 vols.	1 12
Faust 2 vols. Rs. 1-8-0 Wagner 3 vols.	1 12
Seamstress in 2 vols. Re 1. Margaret 4 vols.	3 0
Necromancer 3 vols. 2-4 0. Azusa 9 vols.	6 0
Old London, 3 vols. 2-4-0. Mary Stuart 2 vols.	1 4
Pope Joan 3 vols. 1-12-0. Coral Island 4 vols.	3 0
Kenneth 4 vols. Rs. 3. Soldier's Wife 2 vols.	1 4
Robert Macaire in 2 vols.	1 0
Young Duchess, in 4 vols.	3 0
Bronze Statue 4 vols.	2 0
Canonbury House in 3 vols.	2 4
Rosa Lambert, 4 vols.	3 0
The Massacre of Glencoe 4 vols.	3 0
Mysteries of London 13 vols.	7 0
Mysteries Court of London 17 vols.	12 0
Empress Eugene's Boudoir 3 vols.	2 4
May Middleton 2 vols.	1 8
Rye House Plot 4 vols.	3 0
Pickwick Abroad 3 vols.	0 0
Loves of the Harem in 4 vols.	3 0
Young Fisherman, complete	0 10
Master Timothe's Book Case 3 vols.	12
Mysteries of Paris by Eugene Sue in 2 vols.	1 0

(Postage etc. Extra for all Books)
The SUPERIOR WATCH Co.,
536 Post Box 167 (A) Madras.

Actina Cures Deafness.

Not merely improves the sense of hearing temporarily as do Electrophones, Ear Drums, etc., but really cures the disease permanently. The secret of Actina's success is that it removes the cause of the disease and that is where it differs from all other treatments.

The principal cause of Deafness is Catarrhal Inflammation of the throat and middle ear and until this is removed the hearing cannot be restored. The powerful vapours emanating from Actina, inhaled through the mouth and nostrils and applied to the eye, course through the delicate nerves and blood-vessels, removing Congestion, stimulating and invigorating and restoring the organs to their normal healthy activity.

Actina is the surest, simplest and most natural cure for Deafness and is just as effective in other Catarrhal diseases, such as Eye Troubles; Hay Fever Asthma-Bronchitis; Headache; Sore Throat; Influenza, etc. Costing only Rs. 25 8 (plus postage etc.) this wonderful instrument should find a place in every home. Booklet entitled "Prof. Wilson's Treatise on Disease," containing useful health advice and full Particulars of our Conditional Trial Offer, post free on request. Write to day to Rai B. S. Bhandari, M. A., Bataia. (India)

Natural Actina Treatment.

ఇప్పుడే ఫౌంటెన్ వేనాలు పచ్చినవి.
క్రొత్తగా ధరింపు రంగులైనవి. ప్లాక్ బర్లు రు. 8-4-0.
వెల్వెట్ గానెం. 210 రు. 8-12-0. స్వాక్ రు. 6-8-0.
వాటర్ మెక్ గెం. 120 6-12-0. ఆల్మోరాడా రు. 2-8-0.
నిగి బ్రదర్లు, స్టేషనరీలు, ట్రీటింగ్ కేక్, మద్రాసు.

విక్టోరియా ఆనువత్తి, కాకినాడ.

అంగీకృతముగా ఒకటిరెండు రోజులు వాడుకలైనవి. మిక్కిలి సులభముగా ముఖంపై గ్రుడ్డితనమును తొలగివేసి నకు, తిరిగి దృష్టి (చూపు) పొందగలరు. కంటిలో పువ్వులు, ఎరుపులు, ఒడుపులు, గుండలు కనరావచ్చును కేంద్రాంగములు కుదుర్చుబడును. కడు సీతల విధము.
(1898)

1. అంగీకృతమైన ద్రవ్యముగలవికే తెలుగులో వ్రాసిన చక్కగా వ్రాయబడినవి. 400 ప్రకరణములు గలవి రు 1-4-0.
2. వైఫల్యము కనరావలెను అండ్రియోస్ వ్రాసినవి వ్రాయబడినవి. రు. 1-0-0.

మెలయు చందనము

(1251) ఆంగ్లో-గమక మకారము మందు శుచ్యులగుచున్నట్లు ఎవరికి తెలియదు. అప్పుడు లేదు. పిత్తాది మన్నును కఠినతెగిర్చుల వనిలేదు. దుచ్చుమైన మామలయచందనము ఎటువై తెలుపు, కచ్చు అను మామ నిధము. ఆంగ్లో-గమక మును తూటలలో చూపును. చర్మ 1-8 2-0-0 కందర్పపార్శ్వం. గానము. క్రి.

ఆత్మజిజ్ఞాసా.

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మసిద్ధి. కయ్యముల నశ్చాపమును గురించిన శాస్త్రీయచర్చ గ్రంథకర్త:- పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. పి. విశ్వనాథ చక్రవర్తి గ్రంథము. తెల రు 0-8-0. ముద్రాణ, ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము పోస్టుబాక్సు నెం. 212, మదరాసు.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమోషధము

వెల న్వల్పము
తల నొప్పులకు
వేరు పొందినది.
గుణము లేకుండిన
మీ పైకము మీకు
ఇయ్యబడును.
వనమూలికలచే
చేయబడును.
సువాసన గలది.

గుణ మధికము
పంచభాషను
చూచి కొనిన
మోస ముండదు.
ఒకసారి పరీక్షించి
చూడుడు.
చక్కని డబ్బీలో
వెల రా అణాలు.
అన్ని దుకాణముల
లోను దొరుకును.

అమృతాంజనము డి పో.

6, లింబు కెట్టి పీథి, మదరాసు. 109, ఫోరి రోడ్డు, పోస్టు, బొంబాయి

సిల్వోను కూలీల చట్టము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ గారి యభిప్రాయము

సి ఎఫ్. ఆంధ్రప్రదేశ్ గారు సిల్వోను చట్ట తేయావ పట్టణము ద్వారా పట్టణము ప్రభుత్వ ద్వారాను పట్టణములకు కంకణములను నిర్మించి సిల్వోను కూలీల చట్టము నకు సంబంధించి వారి యందలి యభిప్రాయములను కనుగొని ఆవటి యజన కూలీల స్థితిగతులను బాగుపరచుటకు తగిన ప్రయత్నము చేయుచేసి ఇచ్చటికి నడుచు తిరిగి వచ్చిరి. 1916 తేది 21 వ దినమున బిల్లును వారిని సం దర్శించివును ఆంధ్రప్రదేశ్ గారును సిల్వోను యాత్రావృత్తాంతమును వారికి నవివరించుకొనిరి. క్రొత్తచట్టము సిల్వో నునందలి గ్రామములను కొంతమంది స్థానికులకు నమృతముగా నున్నదనుట సంతోషకారణము. మదరాసు పాఠశాల మాద దానిని బలపఱచునలెనని ఆంధ్రప్రదేశ్ గారి యభిప్రాయము. ఈ విచారణ కాలములో అందఱును అనేకవిధముల ఆంధ్రప్రదేశ్ గారికి తోడ్పడిరి. విశేషించి, చిత్త చట్టమును నిర్మించుచేసి సిల్వోను. అట్టి జనరలుగారి పాఠశాలి ప్రత్యేక ప్రకటనాపాత్రము. పూర్వము బంధక ప్రాతిపదికయ నున సిల్వోనునకు గల యభిప్రాయములకు సమాధానము. కాని, యిట్టిని స్థితిగతులు కొంచెము బాగుపడినవి. కొన్ని యెట్టెలులో క్రమపాతము లింకను నివారణముగానే యున్నవి. కాని, కొన్నిటిలో కూలీలచేతన పాకర్యములు చాలవల కట్టివచ్చినవి. కొన్నిటిలో ఆపాదానమున అభి వృద్ధినికూడ పొందినవి. ఒకయెట్టెలలో ఒక్కొక్క కూలీ టులుంటున్నవలె 500 రూపాయలు వెలగల గృహము ను వారినికి ప్రత్యేక ప్రభుత్వములను ఏర్పరుపబడినవి. ఆకూలీల గ్రామము ముఖ్యమంత్రిగా నున్నది. ఈకర్తవ్య యజమానముల వ్యయ కారణమునను లాభి కారి కాకపోలేదు. ఇంకొకటి కూలీలకు సంక్రమించిరి. ఈ కర్తవ్య పనిని ప్రతిపాద్యముగా చే యగలుగుచున్నది. అనూనముల కలకాశము లగ్నిపొయినది. ఇట్టియెట్టెలను, ఎందు గలవు. మీ యాదానములు ప్రకటనా పాత్రము. తక్కిన యెట్టెలలో స్థితిగతులు వివరితములు. అ క్కింద కూలీల తమకు లవాసోగ్యపరమములగునుటయే కాక వారు కూలీల చట్టములోని శిక్షావిధుల ననుసరించి విశేషము బాధింపబడుచుండును. అచ్చటి కూలీల దుస్థితి కంతటికిని కారణము వారు కంకణములను పట్టెట్టుకు ఋణగ్రస్తులుగా నుండుటయే. ఈ కూలీల ఋణగ్రస్తులను బాధింపబడుచు న్నది. కూలీల మాత్రమే కాదు, ఎట్టెలను- వారి కిది చాలవచ్చు కారణముగా నున్నది. ఈ కూలీల ఋణగ్రస్తులను లాభము పొందునది దుష్టులగు, కంకణము మాత్రమే-కూలీలను తొలగించి వరునియు అందువలన వారియప్పులకూడ పోవునదియు తెలిసింది. కంకణము ఎట్టెలనుండి యుక్తముగా దబ్బులాగుచుండును. ఈకూలీల ఋణగ్రస్తుల తన వర్తమానము సిల్వోనులో కూలీలకు గాని యెట్టెలకు గాని కృత్రిమముగ నేరను. వాగ్ధివనస్య యుగిరడు, ఈ ఋణగ్రస్తులను సంపూర్ణముగను సర్వరముగను తొలగించుటయే క్రొత్తకానముయొక్క ప్రధానోద్దేశ్యము. ఈయోగ్యతను కొన్నియెట్టెలవాడకూడ గ్రహించుట సం తోషకారణము. చిత్తకానము ప్రత్యేకపెట్టబడినతే కాని చట్ట మింకను కానింపబడలేదు. చట్టము వాడేమియువారు లేక పోలేదు. కాబట్టి మదరాసు ప్రజలు పట్టుపట్టి పనిచేసి యీ చట్టమును బలపరుచునలెను. చిత్తచట్టము ప్రకారము కూలీలను ఎట్టెలకును కంకణములకును ఇత్యులనైన యప్పులు వెంటనే రద్దుచేడి పోవును. కంకణములకు అచ్చటికి రావల సిన బాకీలను 5 సంవత్సరములలో ఇచ్చెను. మొట్ట ప్రకారము ఎట్టెల కంకణముల కియ్యలనెనియును. ఈ యియ్యలనెని మొత్తములు పెద్దవిగా నుండును. కంకణముల కియ్యలను సంతోష మేకాని చిన్న చిన్న యెట్టెలవాకి దర్భరము, అందువలన నే సమాధానము వారియేర్పాటు వాడేమియు చున్నాడు. చిన్న యెట్టెలవాకి పెద్ద మొత్తము లీరువలనెచ్చుచో వా రావలెదదో తమ యెట్టెల నేవిధమునను బాగు పరచుకొనవలయు. స్థానికులలాభము మాట యటుండ అరక కూలీల పాకర్యము నిమిత్తము ను సిల్వోను ద్వీపము లాభము నిమిత్తము ను నూడ అభివృద్ధి కార్యము ల గాటంకము కలుగ నూడదు కాబట్టి యామొత్తములను పర్యవర్తమువారే యిచ్చితవి పనిచేయవలయులలో యెట్టెలనుల కనులు చేసిననుట యుచియని ఆంధ్రప్రదేశ్ గారు నూచిండుచున్నారు. ఈ యెర్పాటులను

యెట్టెల యభివృద్ధి కాటంక ముండదు. క్రొత్తచట్టము వాడే మించి చిన్న యెట్టెలవారి యాదానముల కాకను తగ్గును. చిన్న యెట్టెల యజమానులు సాధారణముగా అక్కడ కౌతుర ముండును. వారు మొత్తముమీద దయాశువులై కనుకూలీల యోగ్యతను సరిగా విచారించు చుండును. ఇట్లుకు టచే యజమానులు దూరమందుగల యెట్టెల మేనేజరు లట్టి వారు కారించారు. దయాశువులగు మేనేజరులు పెందరో గలరు. కాని తొంతమృతివత్తు వచ్చునప్పుడు మేనేజరు కం టె కౌతురముందు యజమానదే యుల్లియడుగు తోయను. కాబట్టి మదరాసు పాఠశాల అరక కూలీల పాకర్యముల నిమిత్తము సిల్వోను ప్రభుత్వమువారు చిన్న యెట్టెలవారి కింక నూచింపబడిన ప్రత్యేక పాకర్యము కలిగింపలే నని నొక్కిరక్కాటించవలయును. ఆరోగ్యవనతులగుచిన్న యెట్టెలవారిని విధానమును నూర్చియు బిల్లులో చేయబడిన నిబంధనలు మొత్తముమీద కృత్రిమములేకాని, యా నిబంధనలు కృత్రిమముగా నుండు విషయము లేబయకంటోలరుగను ఆతని యాదానములగును ఉండుచును యెట్టెలనుబట్టి నిర్ణయించబడవలసి యున్నది. ఈ యు ద్వారము ఇట్టి పాతరుగా నున్నను అరకవారుగానున్నను సరేకాని, వారు విశ్వవిద్యాలయపట్టభద్రులుగ నుండవలెను. వారు లాభదేవుండుమంతటిచేతములు వారి కియ్యవలెను. ఈయె ర్పాటు మత్తెట్టెలలో సరిగా పనిచేసినవిషయమును ఆంధ్రప్ర దేశ్ గారు స్వయముగా చూచియున్నారు. రిజిస్ట్రేషనుననిరాక రించుటకు ను రద్దు చేయుటకు ను గల యభికారము ఎంత మూ ధు లగు యెట్టెలు యజమానుల విషయములో నైనను సరే యంతులేవలె పనిచేసి వారిని వారికి తీసికొనవచ్చును. ఎందువలన నగా, రిజిస్ట్రేషను లేనియెట్టెల ఎట్టెలలో కూలీ లేవనండదు. క్రొత్త చట్టము ప్రకారము సిల్వోనునకు వలస పోవు భారతీ యులకు క్షిప్రకాలముననే మంచివలెను లభికముగా లభింప గలవని ఆంధ్రప్రదేశ్ గారు నూచిండుచున్నారు. వివను, ఇప్పు డున్నలోపములలో అనేకములకు క్రొత్తచట్టమును ప్రతికృతి గానరావచ్చును. సిల్వోను భర్తకానములలో కూలీల విషయ మున ప్రత్యేకశిక్షావిధి విధు లేర్పరుపబడి యుండుట ప్రధాన లోపము. ఈవిధు లీకాలమున తుంకర్యములు గావు. పనియం దకర్తవ్యగానున్నను పర్యవర్తనగా లేవన్నను నెలవులేవండ ఎట్టెలు వెంటనేకే తెలిసిన ముయొకటి చిన్నతప్పు చేసినను కూలీవాడు వైవిధ్యుల ప్రకారము బంధించుటకు కావలసినతే. కాని కౌతురను భయము. యజమానదన్న వెంటభావము. ను పరి పాలితములై యాత్మగౌరవము రక్షించు కొనెడి యెట్టెలలో ఈ శిక్షా విధుల ప్రవర్తనలేదు. కాని, వానిసంఖ్య గల్గును. కొన్ని యె ట్టెలలో శిక్షావిధులు సంపూర్ణముగా నుండుచున్నవి. ఇట్టి చిన్న నేరములకై సంవత్సరములో 4000 వావాలు తేలి డెను. శిక్షావిధులను ప్రయోగించు మేజిస్ట్రేటులులోనూడ విశే క మంతగా కనిపించును. చదువురాని కూలీ వాడొకడు నెలదినములనొకటి నిచ్చి నెల ప్రార్థియగుట 12 గంటలు యందుగా ఎట్టెలు తదలి తెలియవలె వావా తేలిడెను. కూలీవాడు బంధించుడయ్యెను. ఇట్టి శిక్షావిధులు పొనలెను. చెన్నరాజధానిలో గాని ముయొక్కడగాని యున్నయెవల, అక్కడకూడ పరిశోధించవలెను. హిందూదేశ పర్యవర్తము

వారు ఈయభిప్రాయము సంగీరింపించు అన్నది. క్రొత్త సిల్వోను కూలీలచట్టములో శిక్షావిధులు వరల్దికించుటకు శే ర్పాటులేయవచ్చును మదరాసు ప్రజల లిట్టిసమాజ యవశ్య యని నొక్కిరక్కాటించవలెను. సిల్వోనులోనూడ మీ వాడే మించువారంతగా నుండరు. కూలీలముఖగ్రస్తులతోనే శిక్షా విధుల యావశ్యకతయు తీరను. అప్పగించే కూలీవాడు పారిపోవు నేమో యను భయము స్థానికులకు నుండదు. కూలీ వారు తన యార్థికస్థితి బాగు పడు నెడల కూలీకి తగినంతవని చేయు నను వైర్యమును కలుగును. కాబట్టి వారి యాదానముల కంకణా నవకాశ ముండదు. క్రొత్తచట్టములో తొలగించుటకు మార్గము కల్పించు లోపము ముయొకటి కలదు. తేయావ యెట్టెలలో తక్కువ కూలీ యియ్యబడుటయే ఈలోపము. రబ్బరు యెట్టెలలో మంచికూలీ యియ్యబడుచున్నది. కాని, తేయావ యెట్టెల లో వనిలోచేయుట కలవడిన కూలీలు పల్లపు ప్రదేశములం దున్న రబ్బరు యెట్టెలలో ఉష్ణాధిక్య భయముచే పనిచేయుట కంటగింపరు. అందువలన రబ్బరు యెట్టెలలో హెచ్చుకూలీ యియ్యబడుచున్నను తేయావ యెట్టెలలో కూలీ హెచ్చించ బడవచ్చును. తేయావ యెట్టెలవారి కిప్పుడు మంచిలాభములు వచ్చుచున్నవి. కాబట్టి తేయావ యెట్టెలవాడు స్వలాభార్థమే యెక్కువకూలీ యియ్యవచ్చును. కొందరు యజమానులకి కిలు టు తెలిసినది. బియ్యమును అంటు ఖరీదుకంటె తక్కువకెప్పు టు మొదలైన తరోక్షముగను లభించింది చాలవలెనది వాస్తవముగా కూలీ హెచ్చించినారు. ప్రత్యేకముగా కూలీ హెచ్చించుటకు యజమానులు సహజముగా అంగీకరింపరు. వారి నెలులైన బలంతటిపెట్టి కూలీ హెచ్చించవలెను. ప్రస్తుత మి య్యబడుచున్న కూలీ కూలీల టులుంటునందుకొనునకు చాల దని ఆంధ్రప్రదేశ్ గారు స్వయముగా పరీక్షించి కనుగొన్నా రు. ఇక కూలీలు సరిగా పనిచేయుట యెట్లు? కూలీ టులుంటు సంతకములును చాలవలెనుటకు శివు సరకాధిక్యమే నిదర్శన ము. శివు సరకముల సంఖ్య మదరాసు నగరమునందలి యభి కతు కాకపోయినను, ఆరోగ్యవంతములైన పల్లెటూళ్లలోని సంఖ్యకంటె మిక్కిలి యెక్కువగా నున్నది. 1916-వ సంవత్స రమున చేయింటికి 232 చుంది చొప్పున చనిపోయిరి. కిల్లులకు సరియైన యానారము లేకపోవుటయే శివు సరకసంఖ్యాధిక్య మునకు కారణమని ఆంధ్రప్రదేశ్ గారు విశ్వసించుచున్నారు. అది కానియెడల, సాధారణజీవనసౌఖ్యముల లేమివలన కలిగి డి నిరుత్సాహతురముల కారణము కావచ్చును. తమకూలీల కు మంచి జీవనసౌఖ్యములు కలిగించి వారకుటనే స్థిరా వాసము లేర్పరుకొనునట్లు చేయుట తమకే లాభకరమని ఆంధ్రప్రదేశ్ గారు స్థానికులకు నచ్చవచ్చిరి. తాత్కాలికము గా వలసపోవు కూలీలపని యెన్నటికిని కృత్రిమముగా నుండ నేరను. కొందరు స్థానికులు ఈ యభిప్రాయముతో నేకీధించి కూలీలచటనే స్థిరావాసము లేర్పరుకొనునట్లు చేయుటకై యాలోచించుచున్నారు. తేయావ యెట్టెలలో కూలీహెచ్చిం చుటకై ప్రభాభిప్రాయము బలముగా పనిచేయునలెను. ఆధ మ ముంతకన్న తక్కువకూలీ యుండరాదని గానసత్వార్థ కముగా నిర్ణయించునెవల నియోగ కూలీ నిర్ణయించుటలో ను అట్టిగానము నయినను తెచ్చుటలోను చాల కష్టము లున్నవి ఆంధ్రప్రదేశ్ గారు రభిప్రాయపడుచున్నారు. ప్రాగుడు విషయములో సిల్వోనుచట్టములను బానిసపాలనము కూడ

భాగ్యవంతు తెవరు ? ఆరోగ్యవంతులే. (1945)

ఆరోగ్యమునకు ఆయుర్వేద ఔషధములు అద్వితీయములు.

వేసవికి తగిన పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

జీవామృతము ! అమృతామలక తైలము ! జంబీరరసాయనం ! పంచాననలేపము			
6 ఔన్సులు 8-4-0	6 ఔన్సులు గల సీసా 1-0-0	ఉష్ణామల బోగొట్టుకు	తామర నలుగురు
8 ఔన్సులు 1-12-0	8 ఔన్సులు గల సీసా 0-8-0	సీసా రు. 0-10-0	డబ్బి రు. 0-10-0

ఈ పండితులవారి దివ్యౌషధము లింక ననేకములు గలవు.

ప్యాకింగు - పోస్టేజిఖర్చులు ప్రత్యేకము. క్యాటలాగు ప్రతులు ఉచితము.

తంలి నిలాసము:
వండిట్, మదరాసు.

మేనేజరు, ఆయుర్వేదాశ్రమము, మదరాసు.
రెడ్, ఆచార్యుక పి, మదరాసు.

సంస్కృతి కరము. ప్రభుత్వమువారి యాచనమును సంస్కరింప బూనకొన్నారు. సరియైన పరిపాలనములేని యెట్టి ట్లలోనే త్రాగుడు మిక్కిలి యెక్కువగ నున్నది. తక్కువ కూలి త్రాగుడు అప్పులు దాద్ర్యము మీ యన్నిటివేరను కూలీలు చెడుచున్నారు. వారిని బాగుచేయుట కష్టమైనను, ఋణవిముక్తి చాలకలకు బాగుపరుపగలదు. కూలీలెక్కువ స్వాతంత్ర్యము కలుగుటవలననే కొన్ని యెట్లలో పరిస్థితులు బాగుచేయుటవలన చెడిపోయిన యెట్లలో నాడ కూలీ హక్కులుపడుట సహజము. సిల్వానలో కూలీలు ఋణవిముక్తి పొందినను ద్వంద్వకంగానీ ఆఋణమునిమిత్తమే ఇండియాలో కూలీలపై దావాచేసి కూలీలను బాధింపబడుట కలగజేసిన పద్ధతులను స్వాతంత్ర్యము నిర్ణయించి పని చేయవలసియున్నది. లేనియెడల, సిల్వాన చట్టమువలన లాభమును కూలీలనుమాత్రము పొందగలరు. ఈ తేజమునండి పంపబడు కూలీలవిషయములో మదరాసు ప్రభుత్వమువారు పై వరామరక చేయుచునే యుండవలెను. కూలీలు బంతుబడక పూర్వము వారి బాధ్యతలు సాధ్యములు లాభములు వారికి వివరముగా తెలుపవలెను. క్రొత్తచట్టములో లేనిది కల్పించి లాభ తిని యిచ్చుచున్న రికూటలులను నియోగింపవచ్చునని యొక నిబంధన యున్నది. ఈ రికూటలును తడవవచ్చు గలవా రుగ నుండుట సహజము. కాబట్టి అట్టి రికూటలును యథార్థ స్థితిగలవలె తెలుపక స్వలాభార్థము కూలీలను మోసపుచ్చుచున్నది. ఎట్లైనను యిట్లుచేయు పంపబడు కంగాణీలు సాధారణముగా స్వగ్రామములకు వెళ్లి స్వజనులతో పరిచితులనో కూలీలనకి తీసికొనవచ్చెదను. కంగాణీల కుభయవత్తులను బాధ్యతయొందును గనక వారి రికూటలను ఎవరికిని అసంస్కృతీకరము కావలదు. సిల్వానకు వలసపోవు కూలీలు వీరికి స్వతంత్రముగావుట చార్జి యిచ్చుకలెందనే పూర్వము లిచ్చుటకు క్రొత్తచట్టములో నిర్ణయింపబడినది. ఇందువలన కూలీలకు సిల్వానలో స్థిరావాసము లేవనచు కొను తలంపురుగును. వైతికమును వారు చెబుదును. కాబట్టి యాకర్షణి ఆంధ్రానుగానికి సచ్చలేదు. వలసపోవువారు విదేశీయులందు స్వత్యసంరక్షణమున కసమర్థులుగ నుండురు గనుక మార్పుదేశము వారి యోగ్యమును తెల్పుచు కనుగొనుచు కావాడు చుండవలెను. లేనియెడల వారి పరిస్థితులు దుర్భరము లగుచుండును. కాబట్టి చట్టమునదిగా కానింపబడినంతలే సర్వము సులభమైకరముగానున్నదనియుచు రాను ప్రజలు నియంపించుదు. వాగరుకురై విదేశగతిమైన స్వదేశివాగియుపై వెళ్ళుచు సొక కన్ను వెట్టి యుంచవలెను. క్రొత్తచట్టములో నింకొకపరీధాన లోపముకలదు. కూలీలయొక్క లన్నియు పరీక్షింపబడిన తాని ఇకమీదవారు ఋణగర్హితులు కావండుటకు తగిన యోచనలు గానింపబడలేదు. యాజమానుడుగాని కంగాణీగాని కూలీల కప్పియ్యగూడదని చట్టములో నిషేధింపబడినది. కాని, కూలీల కప్ప దేవు కావలసియుండును. కావలసినంత యప్పియ్యట కేర్పాటు చేయుటయు కష్టమే సహకార పరకలి సంఘముల కేర్పాటుచేయుటవలనగాని ప్రభుత్వమువారి యప్పియ్యటవలనగాని యాసమస్య పరిష్కరింపబడునని యోచించుచున్నది. సహకారపరకలిసంఘముల యేర్పాటు కూలీలకు లాభకారి. అనుభవజ్ఞులగు నుద్యోగులను మదరాసు ప్రభుత్వమునండి తీసికొని సహకార పరకలి సంఘములకు నిల్వను ప్రభుత్వమువారు చక్కగ స్థాపించుచునే సిల్వాన(వారసమస్య సంపూర్ణము కావలదు. సరింపదగినలోపములు కొన్ని యున్నను, మూలాధారములైన దోషములను తొలగించిన యాచట్టములై సిల్వాన ప్రభుత్వమువారికిని మదరాసు ప్రభుత్వము వారికిని కృతజ్ఞతాభివాదము లర్పింపవలసియున్నది. మొదట విచారణసంఘములో వ్రావిడత్రుతిగ్రుల నెవరిని చేర్చుకొనక విచారణవిషయములను గోప్యముగా నుండుటవలన కొంతయడుమానము కలిగెనుగాని చివరకు చిత్తకాసనము సిల్వాననందలి వ్రావిడపోతులసమృత్తిని గాంచెను. మదరాసు పాఠమునాడ వారి యభిప్రాయముతో నేకీభవించెదనని ఆంధ్రానుగాని తలంచుచున్నాడు. సిల్వాన అటర్నీ జేవరలు గారు ఈ చట్టమువిషయమై విమర్శలు పంపు దని ప్రజలను మనఃపూర్వముగా కోరుచున్నాడు. ఈక చట్టము మిక్కిలి ప్రతికరముగా కానింపబడునని విశ్వసితదగియున్నది.

సుజనాన మోదినీ సమాచారము, హీరమండలము (గంగావతి):— మా గ్రంథాలయ పత్రమున, గ్రంథాలయ గ్రంథాలయన, తదితరములను అంధకరం అప్పుయి అంధకరంనారాయణ అంధకరంకేంకటరాజు, గాల్లానగిన ఏవిదియాళ్ళములతో శ్రీ గంగావతి సరిరాత్రు లతితేభవములతో జరిగింపబడినది.

సింహాళమున కార్మికులు.

సి. ఎఫ్. ఆంధ్రానుగారు.
ఆంధ్రానుగారు 18వ తేదీ యుదయమునకు సింహాళమునండి కలకత్తాకు వచ్చిరి. చెన్నపురి నుండి గుంటూరువారు సింహాళము గార్మిక సంఘము పక్షమున సింహాళము గవర్నరు (ఎక్జిక్యూటివు కౌన్సిల్లు సంఘమున కలకత్తా ప్రభుత్వముగా సంపదనమును కార్మిక సంఘాభ్యుదయమును సర్వ పోన్సంబలం. అనుభావకంగాను కోనుటకు ఆంధ్రానుగారు సింహాళమునకు వెళ్లిరి. ఆంధ్రానుగా రచటికేగి గవర్నరు, అటర్నీ జేవరలు, కల్యాణియు కలకత్తాను సందర్శించిరి. తొటలవారి సంఘముల సభ్యులతో చర్చించిరి. క్రొత్తగా చేసిన బడనున్న కార్మిక కాసమును గూర్చి తెలిసికొనుటకే ఆంధ్రానుగారు రిపుతు యాభ్యుముగా నెటువెళ్లిరి. ఆచట్టమువలన కార్మికులకు చాల కడుపాయములు కలుగునని దగివియును సింహాళమువారు కూడ నుత్సాహముతో ఆంధ్రానుగారికి విన్నవించిరి. ఈచట్టము అమలులోనికి వచ్చినంతకునే కార్మికులకు సంపూర్ణముగావిమోచనము కలిగి వారికి స్వాతంత్ర్యము లభించును. మరల వారు అప్పులపాలు కాకుండ చట్టమున ఏర్పాటుచేయబడినది. మలయదేశమునందు కలకత్తా సింహాళమున గూడ కార్మికసంరక్షణమునకు ప్రభుత్వము బాధ్యతనుచున్నది. దానివలన మలయదేశమునందులేని యింకొకను గూడ కొంత లాభము కలుగ గలదు గాని యాచట్టము నందు కొన్ని నిబంధనలు కలెను. వానిని తొలగింపవలెను. పూర్వకాలమునందు చేయబడిన కేరళనిబంధనలు ప్రస్తుతకాలమున కుపయోగముకావు. ఈ విషయమును ఆంధ్రానుగారు అధికారులకు తెలుపగా వా గామోదమును చూపించిరిగాన నీకేరళనిబంధనలు గూడ సవరింపబడుట జరుగవచ్చును. తొటలకుపోయిమాడగా పనివాండు) దాద్ర్యము వలన చాల క్రొత్తపనుచున్నట్లు ఆంధ్రాను గారికి గోచరించినది. పిల్లలలో మరణములు చాల హెచ్చుగానున్నవి. ఈ విషయమును సింహాళమునందలి అధికారులకు చెప్పి పురిలో గతకలివారమున ప్రభుత్వసర్వమువారికిని గూడ ఆంధ్రానుగారు తెలిపిరి. ఇది యిట్లున్నను తొటలలోని పనివాండ్ర సౌకర్యములలోగూడ సభిష్టిని కలెంబడుచున్నది. ఈ చట్టము ఆమోదించబడుటకు మరల సభ్యులతో మేమును కలుగనినో పనివాండ్రు చాలలాభము కలుగవచ్చునని ఆంధ్రానుగారు నుడిచిరి.

అపూర్వ గానము! ఒకనామమూత్రము!
పూనా, బొంబాయి "ఆర్యసంగీత విద్యాలయము" ల పిల్లలపాఠశాల: మైసూరు బరోడా మహారాజుల వలన న స్వామముల బడసి ప్రసిద్ధికెక్కిన, బరోడా వాస్తవ్యులగు

ప్రొఫెసర్ అబ్దుల్ కరీం
గారు, వారి శిష్యురాలు, 18 యేండ్ల వయసుగలిగి "పూనాగరకత్త" మను పేరవలన పూనావాస్తవ్యురాలగు
శ్రీమతి సరస్వతి బాయియు
జలతరంగిణి, తిబలకరంగిణి అను వాద్యముల భ్యాపిగాంచి, 14 వర్షముల బాదగరు
మాస్టరు పరీరప్పయు
ఈ నెల 18 తేదీ గురువారం సాయంత్రం 6 గం||కు
విక్టోరియా వల్లిక్ హాలులో
పాటకచ్చేరి చేయుదురు. కక్కిన వివరములకు కరచత్రములు చూడుడు.

మదరాసు అందు సదరకమరాట రైల్వేకంపెని లిమిటెడ్
(ఇంగ్లాండులో ఇంకొక్కరేలు చేయబడినది)
నో టీ ను (1762
1919 సంవత్సరము అక్టోబరునెల 1-టి తేదీ నుండి ఈ క్రింద పేర్కొనబడిన త్రెసులయొక్క కనులు వగైరాలు మైసూరు రైల్వేవారికి మార్చి పేయబడును. గనుక సదరు త్రెసులవైన గలుగు నట్టి కనులు వగైరాలను గురించి వైన చెప్పబడిన తారీఖునుండి మైసూరు రైల్వే అధికారులు మైసూరు అని వ్రాసికొనవలెను. బెంగళూరు (చేరకుండా) నుండి మైసూరువరకు మైసూరునుండి నంజనగూడువరకు బిరూరునుండి పిమోగావరకు.

స్వదేశీ విజ్ఞాపనము.
బొంబాయి నగరములో జేన్ బి 7 కిలొగ్రాముల ప్రారంభించిన శుభ స్వదేశీధందారములో జాను గాల్ల నెలల మధ్య నీ కిందివిధముగా విక్రయము లైవని "నవదీప" క (తెలంగాణ) యున్నది. జేన్ బి 7 మొదలు ఆమావాస్య వరకు 14060-లు. ను ఆమావా 1 మొదలు ఆమావాస్య వరకు 1520-లు. ను క్రాంతి 1 మొదలు ఆమావాస్య వరకు 60870-లు వివరముల సరకులు విక్రయింపబడినవి. ఈవై ఆంకెలబట్టి గంధియవచ్చుని స్వదేశీద్యమము ఎంతవరకు వ్యాపించినదో చూచుటకీ గ్రహించగలరు. ఇచ్చటను, అమావ్యదాబాదు వగైరా పట్టణములందును మహాత్ముని శలహాకింద ననే స్వదేశీ వస్తుధందారములను ప్రార్థించి ఏమి కొనుగడలవై నూటికి రూ 1 లు సూత్రము లాభముచేసి అమ్మచున్నారని ఈ క్రాంతిమే ఆంధ్రదేశమునకు స్వదేశీ వస్తుధందారమును స్థాపించి, నశించిపోవుచున్న మన చేతిపనులను పోషించెదనగా అని బొంబాయినుండి ఒక ఆంధ్రుడు వచ్చియున్నాడు.

హిందూదేశ సంస్కృతిగ్రంథము:— రాజోవు దిశంబు ఈ నెలలో హిందూదేశము దంకలను సంస్కృతిగ్రంథముల సువరింక దగునను సంకలనముగూర్చి ఇండియా ప్రభుత్వము వారు వాస్తీయ ప్రభుత్వములవారి యభిప్రాయములను కనుగొనిరి సంస్కృతిగ్రంథము 18 వ తేదీ కలెవాండు మొదలు 16వ తేదీ మంగళవారము వరకును జరిగెను. కలివారం హిందూదేశీయదంకలను గవర్నరుమెంటు నెలపునెవరగా పరిగింపబడును. ఆదివారమునాడందఱును భగవంతునకు కృతజ్ఞతా దండముల నిర్పించెదరు. సోమ మంగళవారములలో యాభ్యమైనతరగలను ఉత్సవములను చేయబడును ఉత్సవములనుగూర్చి ఇండియా ప్రభుత్వమువారి కొన్ని నూచలను జేసిరి. కాని క్యరహారము తెలుపనవలె పాసగ మందునయింపానిక పుభుత్వము లేని నిర్ణయంప వచ్చును. గ్రామకాలములు లన్నిటను పౌర్ణమిలు కేసి మహోపనాసము లేయబడుట యొకటి కార్యక్రమమును చుండగలదు. ఆసమయములందు చందాలు నమూనాచేయబడవచ్చును. ఆసామ్యు దేవులకిరిన నైవేళల యింకొక గ్రామము మరలించిన నైవేళల కుటుంబికుల యింకొక గ్రామము నెద్దింపబడును. పేనల కన్నులు తెట్టవచ్చును. నైవేళాధికారులకు విందులు చేయబడవచ్చును. గ్రామ మేళతాళాదు లుండవచ్చును. మందు సామగ్రుల గాల్పించి నీకలలు, వెలిగించుట మొదలగు వాటి నొనరించవచ్చును. ఆసమయ మెరిగొప్పవో అపరగతి పిల్లలు వారు గా వూనకలెంబడుచున్నట్లు, వెన్న వారుబాగుగ గ్రహించవట్లును కలెంబడుచున్నట్లు జేయవలసిని దని స్థానికప్రభుత్వములని ఇండియాప్రభుత్వమువారు తెలియబరచిరి. జనులు విశేషము చందాలిచ్చునట్లు తగినప్రయత్నము లేదయిం నునరించడ వనియు, క్యరములో చాలభాగమును ప్రభుత్వమువారి వినియోగించెద నియు తెలియుచున్నది.

గో జాను వార్షికు గారు మరణించుచు కలకత్తా 6 వ నెల పాను లనగా 9 లక్షలరూప్యముల ఆస్తియుండెను.

వెన్నురీయను కత్తి:—ఈదినందులములో నెటరి సరి నూను (కత్తి) కట్టు నమిత్తము పుభుత్వమువారు 29 సెంటు భూమినిచ్చిరి.

సిల్వ సప్లయస్ కమిటీ:—నాలుగోటి నగరత్రాయ్ అసోసియేషను అభ్యుక్తులు ఏ ఎల్. ఏ ఆర్. ఆరుబావలం నెట్టియారు గారు సిల్వ సప్లయస్ కమిటీ మొదలగు నియమింపబడినార.

నో టీ ను
నెల్లూరుజిల్లా పొడిలె దివిగల పొడిలె కాపురపు గుమవల కొండయ్య పనిపోయినందున ఆతని ఎట్టేలుకు భార్యయగు ముప్పయ్యకలకు పాన్సాపట్టికేలు యిచ్చిచరిపినదిగా కనిగిరి డిప్రీట్టు మానసమువారికోర్టులో 1919 నవంబరు నెం 15 రు ఒరిజనల్ పిటివక్ వెట్టింపున 1919 నవంబరు అక్టోబరు 18 తేదీకి నాయిదా చేయబడియున్నది ఈ విషయములో యెరికయినా ఆక్షేపములు యిచ్చునడల పై జూరువాకో జాన కల్గి డిప్రీట్టు మానసముకోర్టులో పనిపిట్టేలకోరెని యింపునల్ల తెలుపదయినది. 1774
చీమలమర్రి లక్ష్మణరావు.
పీదరు, కనిగిరి.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1919-వ సం॥ సెప్టెంబరు 17-వ తేదీ

బుధవారము.

ధాన్యాదుల ధరలు

సామాన్యశాసనసభ యందు చర్చ

సకలలోకవృష్టిని నాకర్షించుచున్న ఆహార విస్తృత వికరీత ధరలను గురించి మా. చందా గారు సామాన్యశాసనసభ యందు దీక్షింపిరి.

“మాత్రాక్షరములందు ఆహారకాద్యముల యొక్కయు బట్టలయొక్కయు ధర లభిమితముగ పెరిగిపోయినందున ఎ గుమగుమ నితరకంటెను గిగిందియో దిగుమతులను నృద్ధిలేని యో తేజును రెండుకట్టుబాటులకు తేసియో తేజును సరికరమని నోచినయెడల నితరకట్టుబట్టలను తేసియో నివరీతధరలను తగ్గించుటకు మొట్టమొదట కట్టుబట్టలను తేయవలయునని తీవ్ర భావ గోచించుచున్నాడు.”

దేశమునందంతటను ధరలు పెరిగి జీవ యాత్ర దుర్భరముగ నున్నదని సకలజనులకును ననుభవమువలన చెలిసియున్నది. ప్రతి మనుజు నకును చెలిసినవిషయమునకు ప్రతిమనుజునకు ప్రతిక్రియను జూపుట సహజము. కాని లోకచరి త్తుల నన్నిటిని బరిశీలనజేయునపుడత్రోవ ప్రయోజనకరముగాదు. రాజ్యాధికారులను నాగ్నికశాస్త్ర జ్ఞులను నూచించిడి మార్పులు సహజకర్మస్థితులకు కొంత రూపభేదమును గలిగించగలవు గాని వారిని సంపూర్ణముగ మార్చునదవు. చందాగారి తీర్మాన ముమీదను దధికారవిభాగము మా. మంత్రుగారు చే సినవ్యాఖ్యానము కథనాత్మకముగ నున్నది. ఈ యా హారసమస్య క్రొత్తగ బుట్టినది గాదు. గతించిన 50 ఏండ్లనుండియును వృద్ధిచూచుచున్నది. మూర పు ఖండమందలి ప్రజలు ధనలోభగ్రస్తులై వ్యవ సాయవృత్తిని తగ్గించి వరిశ్రమలను వ్యాపింప జేసిరి. ప్రజలు గ్రామసీమలను విడిచి కట్టణవాస ములను స్వీకరించిరి. యూరపుఖండమునకు భరత ఖండమునుండియును నితరదేశములనుండియును నాహారపదార్థముల దిగుమతి శ్రమముగ వృద్ధిని బొందినది. ఈ కారణమున నాహారపదార్థముల ధరలు పెరిగినవి. హిందూదేశమును యూరపు రాజ్యముల మార్గము నవలంబించుచున్నది. హిం దూదేశపు వ్యాపారము వృద్ధిని బొందినందున దేశమునందు నాణెముల చెలామణి పెరిగినది. దీని వలనను ధరలు పెరిగినవి. యుద్ధమునకు పూర్వము 5 ఏండ్లయందా మనదేశమునుండి 1,01,92,000 ట న్నుల ధాన్యాదులు ఎగుమతి చేయబడినవి. యుద్ధ మారంభ మైనతరువాతను నైదేండ్లయందును 52,12,000 టన్నుల మాత్ర మెగుమతి చేయ బడినవి. తగ్గుదలకు గారణము శత్రురాజ్యముల తిరుగుబాటులగుటయై యున్నది. గతసంవత్సరము నందు ఏడు నెలలయందు ధాన్యాదులు 11,23,000 టన్నులు, బియ్యము 15,93,000 టన్నులు ఎగు మతి చేయబడినవి. ఈ యేడా మొత్తము సగము నకు తగ్గినది. ఈ యేడు ఆస్ట్రేలియా నుండి 2,00,000 టన్నుల గోధుమలు 13,09,000 టన్నుల బియ్యము, 61,000 టన్నుల వడ్ల జర్నా నుండి దిగుమతి చేయబడినది. గత సంవత్సరము ముఖ్యములగువలనను మన దేశమునందలి గోధుమ పంటయందు భద్రపంటయందు ఆరవవంతు కంట

తగ్గినది. ఈ కారణములన్నియును ధాన్యాదుల ధరలను వికరీతముగ హెచ్చుచేయుటకు గారణం బులయినవి. లోకమునందు ఇతరరాజ్యములందు ధాన్యాదుల ధరలు 100 కి 86 మొదలు 234 వరకు పెరిగినవనియును హిందూ దేశమునందు 100 కి 57 వంతున మాత్రమే పెరిగినవినియును మంత్రుగారు తెలుపుచున్నారు. కాని తరువాతను వారు ప్రత్యేకస్థలములందు గల ధరలను చెలిపియున్నారు. ఆధరలును ప్రజల సత్యానుభవమును ధరలు 100-కి 100 చొప్పున పెరిగినవిని తెలియజేయుచున్నది. ఇతరదేశములు హిందూదేశమునకు 5 రెట్లధికముగ భాగ్యవంత ములుగ నున్నవి. వారికి మూడురెట్లు పెరుగుట వలనను గలిగిన కష్టములకంటెను హైదరాబాదు రెట్టింపుపెరిగినను కష్టముగ నుండును. శ్రీమంతు లకు ధర లెంతపెరిగినను లక్ష్యములేదు. బీదలకు కొంచెము పెరిగినను కష్టముగ నుండును. ధాన్యా దులధరలే కాకను బట్టలధరలు మూడురెట్లు పెరి గినవి. ఇతరరాజ్యసమస్తపుల ధరలును పెరిగినవి జీవయాత్ర కష్టపరమైన ఇతరసమస్తపుల ధరలను పెరిగినవి. ఈ కారణములన్నియును ప్రజల జీవ యాత్రను దుర్భరము చేసినవని అందరును నంగీకరించుచున్నారు. కాని ప్రతీకారవిధి యు ము మాత్రము సులభము గాదు.

ప్రపంచమునందు వికరీతస్థితులు గలిగినవి. ఉత్పత్తితగ్గినది. వినియోగము పెరిగినది. జనులు నశించిరి కరిశ్రమలు చెడి నవి. కాలమానమును ప్రతికూలముగ జరిగిమించుచున్నది. ఈ వికరీత లన్నియును మాటి పూర్వస్థితి గలుగనంతవరకును వికరీతస్థితి యును పూర్తిగ మారజాలదు. ఈ మార్పులన్ని యును దైవాధీనమునందు గలవు. క్రతుత్వము వారేమిచేసినను మొట్టమొదట ధరలను తగ్గించుట సాధ్య ము గాదు. కాని ధరలను నిలువజేయుటకై పాలకు లవలంబించిన కంట్రోలువ్యవస్థ కొంతవరకు లాభిం చినదని యంగీకరించవలసియున్నది. రయితులు వర్తకులు సాధ్యమైనంత హెచ్చుధరను రాబట్టు కొనుటకై వంటలను నిలువచేయుట సహజము. ఇట్లుంటేని కంబాబునందును జర్నాయందును డెల్టా ప్రాంతములందును ధాన్యము నిలువయున్నది. నిలువచేసినవారు మంచిధరలకు రాబట్టి ఎగుమతి చేయుటకు వేచియున్నారు. వారు కంట్రోలువ్యవస్థ రాగలకంటెలు వచ్చేవరకు నిలిచియుండుననియును నవసరమైన నికను కొంతకాలము ధరలను నిల కడగ నుంచుట కవసరమైన కంట్రోలు వ్యవస్థ యుండుననియును మంత్రుగారు తెలిపిన భావములను జ్ఞానకమునం దుంచుకొనవలసియుండును. కంట్రోలు వ్యవస్థవలనను విదేశముల యెగుమతి కొంత తగ్గినది. మెసపొటేనియ సహాయము మలయా మొదలగు ప్రదేశములందు గల భారతీయులకు బియ్యమును నందజేయుట మనకు ధర్మము. అందు వలన నెగుమతిని బాత్తుగ నాపుట యసాధ్యము. మనదేశమునందంతర రాష్ట్రీయ వ్యాపారమును నంతర్గండల వ్యాపారమును నిమిమింపబడినది. ఈ నియమములు రయితుల లాభములను వర్తకుల లాభములను తగ్గించినను దేశక్షేమమున కవసర మగుచున్నది. ప్రపంచమునం దేవిధానమును సకల జనులకును ప్రయోజనకరము గాదు. స్వచ్ఛంద వ్యాపారము రయితులకు లాభించినను ప్రజాసామాన్యమునకు దుఃఖదాయక మైనపుడు స్వచ్ఛందవ్యాపారమునకు నిరోధమును గల్పిం చుట ధర్మముగ నుండును. ప్రభుత్వమువారు కం ట్రోలువ్యవస్థ వలంబించిపరపొయిన దేశమునందు సంక్షోభము పెరిగియుండును. మంత్రుగారు వర్త

మానసంవత్సరమునందు కాలమానము బాగున్న దనియును కంటలు బాగుగ నున్నవని యును ధరలు తగ్గుట సంభవమని యును తెలిపిరి. ఇది సాధ్యమైన కంట్రోలు వ్యవస్థ రాగల కంటకాలమునకు పోవచ్చును. ఇది కాకను లోకమునందంతటను ధరలు తగ్గునను సూచనలు గలవు. ఈ వికరీతస్థితులన్నియును తలచిన రీతిని సం భవించిన ధరలు తగ్గవచ్చును. తగ్గవచ్చు కంట్రోలువ్యవస్థ నిలిచియున్నను కంట్రోలువ్యవస్థిని సంత ర్గండలముల కుండవలసిన యవసరమును గురించి యును నిపు డా వ్యవస్థియును గల లోకములను దొలగించుటను గురించియును కట్టుబాటులను జేయుట యవసరము. ధరలను నిలువజేసినను సామాన్యజనులకు దుర్భరమైన దౌర్జన్యము కష్టము లకు గారణంబుగ నున్నదని కంట్రోలు వ్యవస్థి గల స్థలముల వ్యవహారముల నెగిరి వారలకు వికద ముచున్నది. నీతానాధరాయుగారి కారణముల వలననే కంట్రోలు వ్యవస్థిని పూర్తిగ దీసివేయ మనియును లేనియెడల ధరలు నిష్కారణముగ పెరుగుననియు తెలిపిరి. సరిసింహేశ్వరేశ్వరగారు కంట్రోలువల్ల వైలు వేగకుల నిచ్చుటయందు జరుగుచున్న యాక్రమమును చెలియజేసిరి. ఈ విషయమును శర్మగారు నిజము నెగిరి మాటలాడి వారిని సర్ జార్జి బార్నెసుగారు గ్రహింపవల యును. శర్మగారును కంట్రోలును దీసివేయవల యునని వాదించిరి. కాశీంబాబు నుహరాజుగారును కంట్రోలు వ్యవస్థిని ఖండించిరి.

యుద్ధమువలనను రయితులు వర్తకులు యం త్రాలయాధీశ్వరులు ధనము నాజ్ఞించిరిని వ్యవ హారములు విడితమయిచేయుచున్నవి. యుద్ధమునకు బూర్వము హిందూదేశము సంవత్సరమునకు 878 కోట్ల రూప్యముల నాకర్షించుచుండె నని యును యుద్ధ మారంభ మయిన తరువాతను 2208 కోట్ల రూప్యముల నాకర్షించు చున్న దనియును దేశభాగ్యస్థితికిని యుద్ధమువలన గలిగిన లాభమునకును నిది నిదర్శన మనియును మంత్రుగారు తెలియజేసిరి. ఈ యంకెల ప్రయోజనమును సరిగ నిర్ణయించుట సాధ్యము గాదు. యూరపీయను వర్తకుల యంత్రాధీశుల లాభ ములు బంగారు దిగుమతులు, ఇంగ్లాండునకు బం పిర ద్రవ్యము మొదలగునవి పోయినపుడు శేషిం చిన లాభ మొత్తం తెలుపదయియు నిర్ణయింపవల యును. ఈ ద్రవ్యకర్షణమువలనను స్వల్పసంఖ్యా కులకు ప్రయోజనము గలిగినది గాని జనసామాన్యమునకు ప్రయోజనము గలుగలేదు. ప్రజా సామాన్యస్థితి దుర్భరముగ నున్నదని అధికారు లంగీకరించుచున్నారు. ఈ విషయమునందధికా రులు కొంత పనిజేయుచున్నను చేయవలసినది విశేషము గలదని దేశపరిస్థితులు తెలుపుచున్నవి. ఈ విషయమును మంత్రుగారును సంగీకరించు చున్నారు. చందాగారును మంత్రుగారు సూ చించినటులు “ఇతర సాధ్యమైన విధములను” అనుసవరణము సంగీకరించి శాసనసభయందు తీర్మాన మామోదితమైనందులకు సంతసము. ఈ విషయ విచారణమునకు వాఛాగా రుపపాదించిన విచారణోపసంఘ నిర్మాణ తీర్మానమును సంగీక రింపబడినది. తీర్మాన మేరూపమును దాల్చినను కంట్రోలు వ్యవస్థివలనను గలుగుచున్న కష్టములను దొలగించి అఖల భారతభూమికిని ధాన్యాదుల గమనాగమనములను స్వేచ్ఛగనుంచుటకై పాల కులు ప్రయత్నించుట యుక్తమని తోచుచున్నది.

ఇండెక్సిటిల్లు - టైముస్ అఫ్ ఇండియా పత్రిక.

ఈవిషయమై టైముస్ పత్రిక చేసిన వ్యాఖ్యానము విచిత్రముగ నున్నది. “ఈ శాసనము పౌరుల ప్రత్యేకమైన సహజస్వత్వములను దీసివేయుట లేదు. ఆహక్కులను సమర్థించుట కేర్పడిన నవర్షమైన శాసనము. ఇటీవలవరకు నిరంకుశాధికారమున కలవడినదేశమునందు ప్రజలకు సహజముగ గలిగిడిన సహజములే విమర్శకులకు గలుగుచున్నవి. ఇంగ్లాండునందు ప్రజలకు పౌరస్వత్వములను గాపాడుకొనుటకు గల సామాన్యమార్గము లీదేశమునందు ప్రజలకు గ్రాహ్యములు గావు. ఈ శాసనము టైప్రెస్ వ్యవస్థలను గలుగుట కేర్పడిన పరమసాధనము. న్యాయవాది ప్రతినిధు లీ రహస్యమును గ్రహించకను భ్రమపడుట విచిత్రముగ నున్నది. న్యాయవాదులు భ్రమపడినపుడు సామాన్యుల విషయమై చెప్పవలసినపని లేదు.” భరతఖండమునందు నిరంకుశాధికారము పోయి ప్రజాపరిపాలనము రహస్యముగ నెపుడు వచ్చినదో టైముస్ పత్రికకు తెలిసియుండును; సామాన్యమానవులకు తెలియదు. న్యాయవాది ప్రతినిధులు నిరంకుశాధికారము పూర్తిగ నున్నదనియె వారి ఖండమునందు తెలిపియున్నారు. పంజాబునందు విచ్ఛలవిడిగ బ్రవర్తించుట కధికార మొసగిన భారతప్రభుత్వము ఇండెక్సిటి బిల్లును జేయుచున్నది. శాసనసభ పేరునకు మాత్రము గలదు. శాసనసభకు కార్యనిర్వాహకాధికారులను శాసించుట కేవిధమైన యధికార మున్నను న్యాయవాది ప్రతినిధులు ఖండించియుండ రని టైముస్ పత్రిక గ్రహించవలసియున్నది. సర్ నారాయణ గణేశ్ చంద్ర వార్మగారి ఖండనమునకును నిదియే మూలము. పంజాబునందు మార్పులూ కావలయునని నిర్ణయించినది టైముస్ పత్రిక ప్రభుత్వము. ఇండెక్సిటి బిల్లు గావలయునని నిర్ణయించినది టైముస్ పత్రిక ప్రభుత్వము. రాజ్యాంగవిజ్ఞాత డైసి గారు తెలిపినట్లు ఇది “చీకటియందు దుముకుట” యని యెంచకను ప్రకాశమున కేర్పడినదని అంగ్లో హైందవపత్రికలు తలచుటయందు విచిత్రము లేదు. అంగ్లేయులకు గల స్వాతంత్ర్యమే భారతీయులకు గలదని వారు భ్రమపడుచున్నారు.

గవర్నరుగారివర్యటనము

మంగళవారమునాడు శ్రీవిల్లింగ్డును క్రభువును క్రభ్యయను కోయంజత్తూరును జూడబోయిరి. గవర్నరు గారు పురపాలక సంఘమును లోకలుబోర్డును సమర్పించిన విన్నప కత్రములకు తెలిపిన క్రతుత్వతరములు వారి సరళహృదయమును దెలుపుచున్నవి. మ్యూనిసిపాలిటీకి జీతమును పుచ్చుకొనడి ఉద్యోగిని నియమించుట యుచితమని గవర్నరుగారు తెలిపిన భావము యుక్తముగ నున్నది. కాని ఈ దేశమునందు గల యధికారాధిమానము ఉద్యోగికి అధికారము కన్నులను గప్పివేయును. యూరపియునులకు గల యధికార దురభిమానము హైందవ పోలీసు బంత్రాతుకు సయితము వ్యాపించినది. ఇదియే హిందూ జీతమునందు గల యవగతులకు మూల కారణమని గవర్నరుగారు గ్రహించవలసి యుండును. కోయంజత్తూరునకు సీటివరతిని గలిగించుటను గురించియును విద్యుచ్ఛక్తిని నిర్మించుటను గురించియును, లోకలు బోర్డులకు ప్రజావియక్తాధ్యక్షుని నియమించుటనుగురించియును విల్లింగ్డుగారు తెలిపిన భావములు సానుభూతిని దెలుపుచున్నవి. నిర్బంధోచిత ప్రారంభవిద్య విషయమై కడవయందు

దెలిపిన భావమున ఇప్పుడు తెలిపిరి. ప్రారంభ విద్య ఎంతవరకు చితముగను నిర్బంధముగను నుండవలయునో క్రభుత్వమువారు యోచించుచున్న శాసనము నిర్ణయించగలదు. గాన ప్రజలపుడు సాధకబాధకములను దెలుపవలసి యుండును. శ్రీ విల్లింగ్డును క్రభ్య అనువులని సెయింటుజోసెపు పారిశ్రామికపాఠశాలను జూచి క్రజాడేమమునం దామెకుగల సానుభూతిని వ్యక్తము చేసినది. గవర్నరుగారి వర్యటనములు వారికి వ్యవహార స్థితిగతులను దెలిసికొనవలయుననుకుటావలయును వ్యక్తముచేయుచున్నది.

చెన్నపురి కార్పొరేషను బియ్యపుదుకాణములు.

ఇప్పుడు చెన్నపురియందు గల బియ్యపుదుకాణములు బియ్యమును బీదల కమ్ముటకు జాలియుండలేదని దుకాణములదగ్గర గుంపులను జూచినవారలకు విచిత్రమగుచున్నది. మరి కొన్ని దుకాణములను వెంటనే పెట్టవలయునని రావుబహద్దరుగారాయణస్వామి చెట్టిగా రుపపాదించిన తీర్మానము “ఎక్కువదుకాణముల కవసరము గలదు” అనినచేత ముగారు చేసినసవరణతో సంగీకరింపబడినది. బియ్యమునకును బియ్యపు దుకాణములకును సవసరముగలదని అందరకును తెలిసియున్నది. కార్పొరేషను అవసరమును తీర్చేవిధమును నిర్ణయించకను సవసరముగలదని నిర్ణయించుటవలన గలుగగలలాభము గనుపించుటలేదు. తీర్మానములను నిర్దీపములనుజేయుట కిది యొకచతురోపాయము. నగరాంగ్యము సంతృప్తికరముగ నున్నదని బర్కిటు గారు తెలిపిరి. దీనికి రాఘవేంద్రరావుగారు వందనార్దులు.

బొంబాయి సమాకార సంఘసభ.

గర్ బాడ్విలాడుగారి క్రమంగా. ఈనెల 15-న తేదీని పూజానగరమున గవర్నరుగారి ఆధ్వర్యమున బొంబాయి రాష్ట్రీయ సమాకార సంఘసభ క సమావేశము జరిగినది. క్రభుత్వ సంఘసభ్యులు క్రతనిధులు చాలమందిరవ్వరి. కలకత్తానుండి గర్ జీవీకసాదనరాధికారిగారు హైదరాబాదునుండి హైదర్ గారును వర్యటనవ్వరి. గవర్నరుగారు వారికి స్వాగత మొసంగిరి. బొంబాయి రాష్ట్రీయసంఘ కొన్ని మండలములందుకప్ప చాలభాగ మిరవ్వరి. సుభిక్షముగా నుండగలదు. వాటివల్ల క్రభుత్వ య కత్తా హాతు కలుగుచున్నది. వికోపాజీతముతో వ్యాపారము పొరంభమగుచున్నది. 1907 లో 70 వరకతిసంఘము అండె. వానిమూలధనము 1½ లక్షలు. 1919 లో 2088 సంఘము తీర్పడినది. మూలధనము 2 కోట్లు. ఇప్పుడు వీని విధానము మారవలసి యున్నది. యుద్ధమువలన ఆహారపదార్థములకును వంట వస్తువులకు ధరలు యుద్ధబాధగలను హెచ్చినవి వస్తువర్యట ధరలను పెంచుచున్నాడు. ఈ బాధను వరకతి సంఘములు తొలగింపవలెను. బొంబాయిలోని ధనికులు సమాకార సంఘములకు ధన మొసంగవలెనని నేనుకోరిని. వారట్లాసంగదరను సమ్యక్తము నాటకలదు. బొంబాయిలో సమాకార బాంకి ఏర్పరుపబడినదానిగా సంఘముల సంఖ్యయు వానివనియు హెచ్చినది. దొరతమువారు వరికలమును గమనించవలెనగాన నందులకు వలయు వర్గమున సమాకారసంఘములకు సమకూర్చవలెనని అంతరికంపై సభ్యులకు సమాచారము చేయబాలరని గవర్నరు గారు నుడిచిరి. గతసమావేశమున చేయబడిన తీర్మానములన్నియును కొనసాగింపబడినవి. దుర్గకాలల ఏర్పాటుమాత్రము కలవులససాగలేదని విజ్ఞప్తియయ్యారాంతు గారునుడిచిరి. లెక్కల వరికలసగుర్ని జి. కె. దేవదాతగా రుపపాదించిన తీర్మానము నాలోపించుట తుపసంఘ తీర్పరుపబడినది. పెదరేవనులగుర్ని నూడ వైసంఘమువారే ఆలోపింపవలెనని మరయు తీర్మానము చేయబడినది.

పంజాబునకు సహాయము చేయుడు !!!

పంజాబు రిలీఫు ఫండు కమిటీవారి వార్తాక్రటికోత సంఘమువారు మాకిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:— మేము నిన్నటి దినమున బహారును గూర్చి వ్రాసినాము. కడవిన సామంకాలము నండియు కెల్లరుకు కమితమ గృహములలో నున్న నుందరవస్తువులకొరకు పెదవచున్నాడు. ప్రతి కృత్రిము రికను ప్రేమాస్పదమగు వస్తువును తీసి, దానిని బహారునకు బంపుటకు బూర్వము కడసారి దానివైపు చూచుచున్నాడు. గృహములయందలి శ్రీలు కూడ కమనగలను విజవగల ఇట్టులను, యవ్వలెనని వట్టుపట్టుచున్నాడు. “నేను ఒకవస్తువు వున్నట్టిని. ఒక కెండిగన్నను బహారునకు బంపితిని, అదిచాలా నవ పురుషులు చెప్పగానే శ్రీలు కోటును గవవరయచున్నాడు. నీవు నిజమగు కేకభక్తుడవు నానని ఆతనికి జవాబిడుచున్నాడు. పంజాబుశ్రీల దుర్భరస్థితినిగూర్చి నా రాకనికి తెలియజేయుచున్నాడు. అది నాకడు “మీనద్దులను గాని, కడియములను గాని యిచ్చుని ఆతడు తలక వారుత్తడి కరణభావమును చూపుచు. “సరే! మీయద్దులు కచ్చినదాని నిండు” అని ఆతడు చెప్పగా ఆతనిచుగ్గాద నిజమను.

పిమ్మట అంతయు కాంతముగ జగురును. కోర్టునకు ఆతనిని గొనిపోయిన బండి యింటికి తిరిగివచ్చును. గృహమునందలి శ్రీలుండులో నెక్కి కృత్రిమానునకునబోయి, స్థితిగతుల నెరుకవరతి, సహాయమునకు వాగ్దానముల కైకొందును. సాయంకాలము మరల నీతనిని గొడచుట్టుకు బండి లలస్థమగును. మామూలుగా ఈతనికి కోపమువచ్చియుండును. నేడు మాత్రమిట్లులేదు. పిమ్మట ఆతడు గృహమునకురచ్చి శ్రీలు చేసిన సహాయము చూస్తుగుకానిది. గూర్చి ఈసంఘము వారికి వ్రాసి, వలయు నెడల తానస్వయముగ వనిచే నెదనని తెలియజేయును. ఈవిధముగ నీయద్దులను వృద్ధిస్తా ఆముఖ్య వస్తువులనేకముల గోఖలేహముగొని బహారునకు వచ్చును.

ఈ రాష్ట్రీయందలి యితరక్రతేతము లేమిచేయుచున్నది? ఇక్కడ బహారుపెట్టుకు కచ్చమని చెప్పరురా? ఆట్రేవయడల మీకు మదరాసులోనిబహారునకు మంజిరవస్తువుల కేల తంకరాదు? అన్ని పట్టణములనుండియు వచ్చిన వస్తువులకు యీ ప్రతేతముచేర్ల నటించి, గోఖలేహములో విక్రయమునకు తెట్టుబడును. కాని మీలే ప్రత్యేకముగ బహారు నేర్పరచుట మంచిది. మీరుకంటెదీ వస్తువులను నెట్టెంబడు 28 తేదీలోపున మదరాసునకు చేరువట్టు తంకవలెను. క్రతినమును బంపబడు కూరగాయలు కూడ తందవపూర్వకముగ సంగీకరింపబడును.

టైముస్ అఫ్ ఇండియా పత్రిక

ఆహారపదార్థములను గురించియు, వ్యాధిధరలను గురించియు మాంటుగారు భారతీకాసవసభలో తెలిపిన యంకిములను టైముస్ అఫ్ ఇండియాపత్రిక వివర్ణించి యిట్లు వ్రాయుచున్నది. కాటక స్థితివలన రైతులు కమ జీవితమును మార్చుకొనుచున్నాడు. ఇత్తుకు కాటకము కర్షివనని దొరకమువారు చేతీంపగుడను. బాగుగ విచారణచేసి ఇత్తుకు ప్రజలకు బంపించుచున్న క్రోతకధరుల వలన వారికి కుంతి నుడుపాయములు కలుగునట్లు దొరతమువారు మార్గదర్శకులై వనిచేయవలయును. క్రజలు తిండి సరుపాయము నాలోపించుకండ భవార్థమే క్రధానముగ నాలోపించుకొని ఆహారపదార్థములను విచ్చలవిడిగ విక్రయించుచున్నాడు. జీవితకృతము హెచ్చుచున్నది. వ్యాపారమునకు అనుబంధములు హెచ్చుచున్నవి. ఇతియంగిట్లు సరతును మారద్వష్టిలేకుండ విక్రయించు కధరు తొలగవలయును.

క్రనానువర్తింథాలయము, నారాయణవర్య:— ఈ నెట్టెంబడునెల 20 వ తేదీ కినివారము మధ్యాహ్నము 8 గంటలకు కత్తూరుజిల్లా నారాయణవరము గ్రామమున శ్రీ నానువర్తింథాలయము ఉచితపఠన మందిరము రాత్రిసాత కాలల, క్రభమ వార్షికోత్సవము నారాయణవరంలో జరుగబడును. మూడవ సుగ్రీవ్ స్మార్క్ ఇకనెక్కుడు క్రస్తుతము బల్లారిపుర వాస్తవ్యులను నకు ఎ. రామరావు బి. ఎ. గారు ఆగ్రాసనాధికర్త్యము రహించుటను, బాంకరకు బహుమానములు కంది పెట్టుటను దయతో ఒప్పుకొనిరి. నెల్లూరుజిల్లా, అల్లూరుగ్రామములకు క్రియంత కె. వి. నరసింహంగారు “గ్రాంథాలయములు, పఠనసంగ్రహములు, రాత్రి సాతకాలల ఉచితయోగము” లను గురించి ఉపన్యసించుట. అందఱును దయచేత పాల్గొను.

స్థానికాది వార్తలు

గ్వాలియరు మహా పాణిగారు:— గ్వాలియరు మహా పాణిగారు చనిపోయిరి. వారి ఆస్తి కలను ప్ర యోగ యొక్క త్రిజిటి (గంగా యమునా సరస్వతీ) పాగర సం గమున కివ్వెరి. వారి నుండి ప్రజలు పెంట్ల రా వత్సవము చేయు ను ఆస్తి కలను సంకరావధి కొనిపోయిరి.

స్ట్రెయిల్ లోనులు:— కాశీలోటల యజ్ఞ మాసలకు ఓడల పోకొట్టును లేకుండున తిరిగివచ్చుకాలములో ప్రభుత్వము వారు ప్రత్యేకముగాను లిచ్చుట కాజ్ఞాపించి యుండిరి. ఇప్పు డావసరములు మారిపోయినందున అట్టి ప్రత్యేకములను విక సాద నీయనాడదని ప్రభుత్వము వా కాజ్ఞాపించుచున్నాడు.

లియ్యము పరీక్షలనము:— లియ్యమువ్యాపారర యును పరీక్షలను గూర్చి సామాన్యజ్ఞానవసరమందు మాంటు గారు కొన్ని విషయములను తెలిపిరి. బర్మాదిజ్యోతి వ్యాపారమును పరీక్షలను క్రింద నుండుటలన ఇండియా డే క్ మునుకు లాభము కలుగునుగాని బర్మాదేశమున కేమియును లాభము లేదని రంగూను ప్రెస్సుకుత్రిక వాగినది.

తొమ్మిదవ స్కెల్యారు ముదలపథ, ఆత్మ కూరు:— ఈ సంవత్సరము సెప్టెంబరు నెల తే 20, 21 రులకు పరితరు కి, ఆదివారములందు ఆత్మకూరు గాని ముంబున కి న స్కెల్యారు ముదలపథ జరుగవచ్చును. బాంధ్రుల ను ను కనీష్ఠా ధులకు నగు టంకుటూర ప్రకాశ్ తంకులు గారు సభాధ్యక్షులుగ నుండుట కంగీకరించిరి.

కాంగ్రెస్ రిపోర్టు:— ఢిల్లీలో సమావేశమైన కిరి-క ఇండియాన్ నేషనల్ కాంగ్రెస్ యొక్క రిపోర్టు పూర్తి కా వచ్చినది. ఈ రిపోర్టునకు ప్రతినిధులు కను తిరుగానులలో మాన్యుస్క్రిప్టు యెడల పెంట్ల నే తెలుప (ప్రొ టెక్షు) ఎస్ ఎస్ బోస్, కెనరల్ సెక్రటరీ, కాంగ్రెస్ కన్వెన్షన్ కమిటీ; చాంప్లెయన్, ఢిల్లీ

నాకలు:— కిగోమానాక ఈ నెల 21-వ తేదీన బొం బాయికుండి బయలుదేరుత. మాద్రానాక 15-వ తేదీ సోమవార మునాడు మధ్యాహ్నము బయలుదేరి వెళ్లిరి. బానియందు సర్వజ్ఞాని రాను కెట్టెలు, ఏ సి. ఛటర్జీ మలే) ఎస్. ఎం. తోష్ డెనిసులే) గార్లు వెళ్లిరి. వీరిలో యెడటి ముగ్గురును వా షింగ్లకుగా జరుగుచుకొనవలయు ప్రతినిధులుగా వెళ్లుచు న్నారు. గత నెల 24-వ తేదీన బొంబాయికుండి వెళ్లిన సాదెను నాక యా నెల 18-వ తేదీన మాల్వేస్కు చేరినది.

కృష్ణవిలాససభ:— కడపనగరమునాడు సాయం కాలము కృష్ణవిలాససభవాది 'హంచాలిస్వయంబు' నాటక మును తెనుగున కనోపారముగ వీధివర్పించిరి. నటులలో చాల ముంది క్రాత్రవాన చేరిరి. హంతు యాదవటికంబె రాచిచ్చుది. తమ్మవారి చిన్నభార్య నేడును వేసిన ఎస్ ఆర్. జయగో పాలనకును తమ్మవారిని కొనుగడనకును వేసిన యుక్త్యుడన తును సభ్యులుకొంద ఆభిమానించి చెటి యొక స్వర్ణతరకమును బహుమానముగ నిచ్చిరి. పిల్లలిరువురును పోర్తాగీసాపానుత ఆర్. ఎస్, జయగోపాల కండక్టు, ఎస్. రాధాకృష్ణ నాయకుగారి తుమాన డట, నాటక ప్రదర్శనమున చూడ యోగముగా వారిందిరి కండక్టు ప్రకటనాపాత్రుడు.

గంధర్వగానము:— పూనా, బొంబాయిగరము లందు స్థాపింపబడిన ఆర్యవంగిరీతివ్యాసమునకు (ప్రిన్సి పాలును, గ్రామఫోన్ యంత్రమున కను కాస్త్రోక్తమైన గాన ప్రెస్టులును వాసి, ఉత్తర హిందూస్థానమున పేరుపొమ్మి తి గాంచి, మైసూరు, బలోదా మహారాజులయెదుట హిందూ స్థాని మరాటి కర్నాటకను పాటలను పాడి వారిని మెప్పించి వారినుండి యనేక సువర్ణతరకములను బడెనన, బలోదా రాష్ట్ర వ్యులకు పోర్తాగీసను అయిర్ కెరిగారును వారికొప్పుగాను శ్రీ మతి సుస్వతిబాయియును 14 సంవత్సరముల యాయుగలికి, కల లాకరంగిణి, జలకరంగిణి నెండలగు విద్యలతో అందమును కృతజ్ఞానందము గలుగజేయు మాడ్క పక్షివర్ణమున కేపు గురువారము సాయంకాలము 6-గంటలకు విజ్ఞోరియా పబ్లిక్ హాలులో పాటక వర్షి చేయవలెను.

విచిత్ర తంత్రవాదము

(రైటు డు ఏ కె న్ని)

శ్రీమద్భగవద్గీత

అంధుడు, సెప్టెంబరు 15:— హిందూ మతమునందలి విప్లవ మునగుర్చి నెలమైన భోక్తా తెలియజేస్తుంది. యాధ్వనము యున సానువేషోపకరము చాలవరకు పానుచేయుచుండెను. ఆ భ్యుత్థుడును అతని కుటుంబీకులును కానుపాల్పడాదున కేగిరి. రాజకీయ సేవలందునజేరి కుమారుడు నూతన ప్రభుత్వము వారికొ పరకటన నందిరి

మూరధాను స్త్రీమరు మరలు బయలుదేరుట.

అంధుడు, సెప్టెంబరు 15:— మూరధాను కిరీటిని స్త్రీ మరు భావములో వోకబహుశస్త్రీయనుకు చాకి దండేర్పబడెనని చెప్పియుంటిమి. చక్కచేసిన నేకక వది మరల అంధునకు బయలుదేరినా.

మరణము.

అంధుడు, సెప్టెంబరు 15:— బ్యాలో మాంటేరు ప్రభుత్వభార్య చనిపోయెను.

మా|| అహమదుఖాను గారు.

అంధుడు, సెప్టెంబరు 15:— కైదులనులలో నకనంది యిండియా మంత్రిసంఘభ్యులకు ఆత్మలు ఆనామదు భాను గారు ఇండియాకు బయలుదేరిరి.

కత్తిప్రదేశములు:— ఆగస్టు మాసమునకు 1. గుమ్మారు తాలూకా 2. ఉదియగిరి తాలూకాయందు చొక్క వాడు ఖాదెను 3. కల్లికోట, ఆటగడ, పాలూరు, బిడి, హు మ్మ, రసభిష్టేలులు డౌమనహాయుడు బొంబాయికి. ఆ గస్టువిరవారమునందు 184,425 మంది సహాయమును బొంబాయికున్నారు. ఇంకొకరకును 15లక్షల రూప్యమును సహాయమున కై క్యుయడెనది. వ్యయముచేయుటకై 85 లక్షల రూప్యము లు మంజూరు చేయబడినది. 'నందిగారు తాలూకాయందు స హాయమును బొంబాయికి వారిసంఖ్య క్రమముగ కన్దమన్నది. ఆగస్టు విరవారమునందు 719 మంది మాత్రము గలరు. ఇంకొక రకును 17,516 క్యుయడెనది. ఇంకను 11,000 క్యు యును చేయుట కేర్పాటు చేయబడినది.

పొన్నూరి ఖాసీ కేసు:— పొన్నూరు కేసునకు గుమాస్తా పొన్నూరు గోలగావును ఖాసీచేసీకారున నేర మును గుంటూరుజిల్లా జడ్జిగారు విచారింపి రాతట్ల ముకలబు కొద్ద ప్తీదకు చండ్రిహాలి విదంబరరావు గారిని రాతట్లకాపు రమ్మకు భట్టిపొయిల ప్రకాశరావు గారిని నేరముగా ఎంపి యోజ్జీవీధిపాతరవానకెక్కి ఇంపి యుండిరి. నదరు ఇద్దరు మద్రాసులును హైకోర్టుకు జమ్మిచేసగా అప్పిలు వ్యాయ మూర్తులు సెప్టెంబరు, అడ్వక్టుగాల్లపతుటచివారమునవచ్చి ఇద్దరు మద్రాసులును నిర్వాహముగా ఎంచబడి విడివిడి వెట్టబడిరి.

మద్రాసులు నేరము చేయుటకు ఉద్దేశము కనబడ ద ని యు మూర్ఖప్రకారావు గారు విదంబరరావు గారికి ఇచ్చినారనే జిలిగ్రాయము వారు ఇచ్చినట్లు గాని వారి దస్తూరిలోనున్నట్లు గాని రుజువుకాలేదనియు నేరస్థ లమున కడియన్న సుండి విదంబరరావుగారియొద్దను రుజు వులేదనియు గోపాలరావుగారిని చంపుమందగా విదంబర రా వు తునగర్తుకొనిపోవుటలో గాని ఒకరు చంపబడి రుదవనా రు కప్పించుకొనుటలో గాని అస్సాభావిక చేమియు లేదని యు విదంబరరావుగారు చారిలో బండివాండ్రోను నుకమున తు వెళ్ళగనే అక్కడివారిలోను చెప్పియుండుటచే అస్సాభా వికమైన ప్రకర్తనగాని లేదనియు విదంబరరావుగారు, తనకు మొదట ఇవ్వబడిన తెలిగమునుగూర్చి పంచాయితీకాలమం దును గుంటూరుకు వాగిన ఉత్తరములోను ఉదహరించియుం డుటచే ఆయన చాకి వెట్టినదేమియు లేదనియు ఈ మొదలయి న కారణములచే నేరమురూపుకాలేదనియు న్యాయమూర్తిగా రభిప్రాయపడిరి. 1 మద్రాసు కర్రున బారిష్టరు రిచ్చిరుండు ఉన్నన లక్ష్మీకారానుబ గార్లును 2-వ మద్రాసు కర్రున శ్రీ వేమవరపు రామరాను తంకులుగారును వి. కృష్ణ మోహన్ కలిసిండి వెంకట్రాసుగారును వాదించిరి.

పాఠశాల విదేశాంగ మంత్రి.

అంధుడు, సెప్టెంబరు 15:— పాఠశాల విదేశాంగ మంత్రి వాల్మీక్యు ఎడ్ జొలారా కొమారుడు, అంధుడు కేతెంచెను. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారికి అతిథివత్కారముచేసిరి. ప్రభు త్వమువారి తిరువున సర్ రాబర్టు సింజి గారును, పాఠశాల మం త్రియు, ప్రతినిధివర్ణకుందలి ఉన్వోగీయులును, అతని నాద రించిరి.

బ్రిటను తేయాకు నెక్కువగ వాడుట.

అంధుడు, సెప్టెంబరు 15:— తేయాకు చుక్కనర్తకుల సంఘమువారి నివేదికయందు విట్టున్నది:— 1918-వ సంవత్సరము మొదటి కి మాసములలో 4 కల్ల పాకుల తేయాకు 1914-వ సంవత్సరము చానకంబె వధికముగ వెచ్చుచున్నది. వీనికి "ఇంపీయులు ప్రభుత్వపద్ధతియు, మూలము హెచ్చుటయు కారణములు. నరకుకావలయు నని అన్ని జేశములును గోరు నపుడు పోటీకచ్చి ధరలు హెచ్చుట నవసరము. కనుక కలయు నంత తేయాకు కావలయునన్న ఎక్కువధరల నిచ్చి తీర కలయును".

సమ్మేకట్టు.

మాల్వేస్సు, సెప్టెంబరు 15:— సమ్మేకట్టుకు (పబలిక్ సమ్మేకట్టు)గా నుండలేదు. గాన యజమానులు మానించిన మర తులకకాంపే ఏర్పాటు జరుగవచ్చును.

ప్రాప్తి

హంగరీ జేశస్తి.

పూర్ణిమ, సెప్టెంబరు 15:— రుమేరియావారు పెంట్ల నే హంగరీ జేశమును విదచెదరి తెలియుటచే హంగరీ జేశస్తి తినిగుర్చి ఆకులకళలుచున్నది. రుమేరియావారు సైన్యము ను పోలీసుదళమునాడ తీసివేసిరి. కాన హంగరీలో మరల చాల తొందరలు కలుగవచ్చును. హంగరీ నాడు వేసలకు సరిగ నేర్పురుమదరకును ఆన సరమగు నేనను హంగరీ జేశమునందుంచ రలేనని ఉన్నతపథకాదు రుమేరియావారిని కోరిరి. అతి చాదులెల్లరును చేయ వాయుచున్నాడు. కాన నిపుడు రుమేరి యావారిచట సైన్యము నుంచరేని బాదాలెస్టు ముర్షిగు ఘా యులం దెల్లరులు జరిగినవో హంగరీవారే బాధ్యులగురురు.

జర్మనుల ఆయుధనిర్మాణము.

పారిసు, సెప్టెంబరు 15:— యుద్ధము చుగియుగానే జర్మనుల ఆయుధనిర్మాణ ముంకరింపకలేనను నిబంధనకు వి (కరుండలివా కేర్పురుకలసినది. అట్లు జరుగలేదు. కాన వారు 2500 ఫిరంగులకు 150 లక్షల గుండ్లకు యిటీరు సిద్ధపరచి యుండురు. మెక్సికోలో యంత్రకాలలకు వకతరుచుకొని అన టికి నిపులులకు జర్మనుల వంతుల జర్మనుల కలంపని తెలియు మున్నదని ఆంగ్లాంధేవలే గారు ప్రతినిధిసభలో నుడిచిరి.

ని యోజనము.

పారిసు, సెప్టెంబరు 15:— ప్రాన్సులో నియోజన మెత్తును జరుగుననియు నికను నిర్ధారణ కాలేదు. జోవాయి కాలేచే కట్టెలులవారికి కుమ్మేర్చుగారు నేకు రీజను క్రాను నొసంగిరి. ఆయుక్తనకున బ్రిటిషు నేకలు నూడ పాల్గొనిన.

అమెరికా

కాలిఫోర్నియా జేజీయులు వలసపోవుట

న్యూయార్కు, సెప్టెంబరు 15:— మెక్సికను ఫెడ రలు కాంగ్రెసువారు దక్షిణకాలిఫోర్నియా జేజీయందలి ఉ త్రమండలములోకి కాసానీయులుగాని చినావారుగాని, ఆయాఖండము తెన్నుగూని రావాడదని దక్షిణకాలిఫోర్ని యా గవర్నరుగా రుత్తరువు చేసిరి.

రుచ్చి

ఎస్టోనియా వారు

అంధుడు, సెప్టెంబరు 15:— బోల్షి విట విధానమును ఎస్టోనియా వారు కట్టుదలతో నిశ్చయించెనను. వారు రష్యా బోల్షి విటల మైత్రిని కోరుటలేదుగాని వానినిపు డెదుర్చుటకు వీలులేని తరిగిను కేర్పడినది. విధూనియానున్న గు బాల్టిక్ రాష్ట్రములవారి కందరికి నిట్టివిట్టులే కలిగినవని అంధుడులో ఎస్టోనియా ప్రతినిధి తెలిపెను.

భారతశాసనసభ.

అధికభరణముగురించిన తీర్మానము.

తీర్మానము సంగీకరించుట.

16-వ తేదీ ఉదయమునందు భారతశాసనసభ సమావేశమై...

బంగళాలో కలెక్షనను దరి కనిపించుచు మహారాజావారు నడిచిరి.

ప్రతిపక్షములు బట్టలపై ముద్ర చేయుచు చెప్పినట్లు బట్టల యెగువలె అర్హము.

ధరల కంట్రాక్టులపై స్థితియంతయు వివరించిన దని సీతాశాసనసభాసభాగారు చెప్పిరి.

అధ్యక్షుడు సరసింహాస్వామి కృతగార్లు తెలిపిరి:- సంస్కరణములకు గురించిన ఆచరణకంఠే ప్రజలకు ధరలు పెంచుకొనుటచే కలిగిన ఆకుకరెయే యెక్కువగా నున్నది.

అధికారుల క్రమముగా ప్రకటించుచున్నారని నిదర్శనముగా ఒకరినైనను మాత్రమే గౌరవించుట కర్మగారిని బార్నియరు గా కావేసింది.

అట్టివారి వేలమున రవాణాముగ చెప్పవలసి కర్మగారు నడిచిరి.

కర్మగారిని చెప్పి:- ప్రస్తుతపుస్థితి యేకాగ్రణముల వలన కలిగిన భర్తలను నిర్ణయింపవలయును. ప్రస్తుతపు విషయములలో ప్రభుత్వమువారు యేర్పాటులను వెంటనే చేయుదురని యాశించవలయును.

ప్రజల దురదృష్టము కలిగించుటకు ప్రభుత్వమువారు తొందరగా చేయవలసి యున్నదని ఇప్పటికే గానబడినది మరియు మరెన్నియైనా విషయములు వెల్లడి అవరవలయునని విశ్రయింపవలయునని మారుతూభాను గారు తెలిపిరి.

స్థితిగతులు చాల విషమముగా నున్నవని మాలవాగారు నడిచిరి. గర్భ మెంటువారు వెంటనే కట్టుదిట్టములను చేయవలయును.

యెవరను చెప్పవలయు. ప్రజల ఆదాయము ఇతర వేలములలో పెంచుకొను. మన ఇండియాలో కర్మగారిని...

వాదములుగా రీతీర్మానమును బలపరచలేదు. ఒక కమిటీని ఏర్పాటుచేసి ప్రజల చేతుల నూచలకు గ్రహింపవలయునని వారు కోరిరి.

చందాగారు ప్రభుత్వము తెలిపినవిషయములకు ప్రభుత్వము దృష్టిని పట్టించుటకు వారియందే కోరెను. గర్భ మెంటువారు సానుభూతిని కనుపరచి వంతునకును, మాంటుగారు కచ్చితముగా సంకతులను తెలిపినందునకును వారు కృతజ్ఞతను తెలిపిరి.

ఎవరను ప్రస్తుతము తనకి వచ్చేసంకతులు చాల చెప్పి లేదని మాంటుగారు నడిచిరి. కంట్రాక్టుల పూర్తికావీసేయు విషయమై అధికారులను స్థానిక ప్రభుత్వముల కిచ్చియున్నారని. తండ్రి తెక్సెర కండియన్లు గర్భ మెంటు వారి కుక్కల ప్రాంతానామ ముసిన రాకుండియుండును.

మాంటుగారు ముగించిన సవరణలో తీర్మానము సంగీకరించిరి.

వాచాగారి తీర్మానము.

వాచాగారి తీర్మానము వర్తకులు తీయుచున్న లాభముల విషయమై విచారించుటకు కమిటీని ఏర్పరచుట వలయునని వాచాగారు తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. వైతిర్యానమును గురించి వచ్చి జరిగినవేలక దీనిని గురించి యెక్కువేయి చెప్పవలెనని తెలిపిరి.

ప్రస్తుతమును వివరితపు ధరలను గురించి విచారించుటకు, బీదసాదుల కష్టములను నివారించేయటకు నివారణా సాధనములను తెలుపుటకు కావనసభలోనివారిలో వోక సంఖ్యను ఏర్పరచవలయునని తీర్మానమును అంగీకరించిరి.

వాగపురము నిర్వహించుటయము

వాగపురములో నిర్వహించుటకును వెలకొల్పవలసి నేరు వాదములుగా ప్రతిపాదించిరి. వారి తీర్మానముచేయుట కిది మంచి తీరుమని వారు నడిచిరి 1882 వ సంవత్సరములో విద్యావిషయములకు విచారించిన కమిషనువారు వాగపురము విశ్వవిద్యాలయమును గురించి రిపోర్టులో నుదహరించిరి.

మిగిలిన తీర్మానము సంగీకరించిరి వారికి కింది కావనమును ప్రభుత్వమువారు చేయుదురు. మిద సరకలాల ప్రజల కోరికలలో ప్రభుత్వమువారికి సానుభూతి కలుగు. సాధ్యమై సంతృప్తిగా వారు చేయగలిగినది చేయుదురు.

తీర్మానము: కలకత్తా టంక కాల.

కలకత్తా టంక కాలను ప్రస్తుతముండిన స్థలమునండి మరియొక పోటీకి మార్పునని ప్రమాణము తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి.

అట్లు రహీను, కనిపించుచు మహారాజాగారు తీర్మానమును బలపరచిరి. బారాబాజులలోని జనసమృద్ధిముకు కర్మింపుట కిట్లు చేయుటవలసివచ్చునని మహారాజాగారు నడిచిరి.

రాయసీతాశాసన సభాగారు తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగా నుండలేదు కాని టంక కాలను మార్పుచేయవలసి మార్పా రీతి కండికరండముగా కచ్చితములకు ఏల కలుగునోనా యని వారు సంకయించిరి. మరియొక మారుములకు టంక కాలను మార్పుకు యుక్తమైనది వారు తెలిపిరి.

ప్రస్తుతముయే వాగ్దానము చేయకుండ ప్రభుత్వము వారు దానినిగురించి విచారణ చేయించెదరని హామీవద్దగా నుండిరి. కలకత్తా టంక కాలను మూసివేయుటకు 1902 లో ప్రభుత్వమువారు తొలగించినపుడు దానికి బంగళా దొరతనము వారి సంగీకరింపలేదని తెలిపిరి.

దొరతనమువారు ముసినసానుభూతికి ప్రమాణము కం దనము లిచ్చింది. తీర్మానము సంగీకరించిరి. తేపు తిరిగి సభ జరుగును.

రవ్యా యుద్ధము.

లండను, సెప్టెంబరు 15: — 15-వ తేదీన 2 క్రతువుల పటాలములవారు ద్వీవా రంగమునందలి స్థానములను తలచి పూర్తిగా నోడిపోయిరి. మేము 10 వ తేదీన నిగర్భంతరముగా ఒసీగా వాక్రమించితిమి. రైల్వేరంగమున రవ్యానాన కలకను మున్నారని యుద్ధకార్యాలమువారు ప్రకటించిరి.

మ. రా. శ్రీ. వెనుగొండ

డి. ము. కోర్టులో

S. C. 486/19

వాది:— సీరుగంటి యిరసానివారెమ్మ, శింగనమల, అనంతపురం తా.

ప్రతివాది:— నల్లం శైలి, గురుమూరైస్సు అనంతపురం.

ఈనంబరులో వాది, ప్రతివాదివైన 30-0-0 లకు దావాచేసియున్నది. సదరునంబరు 18-0-19 లు వాయిదా వడినది. ఆనాడు ప్రతివాది రాని యెడల యేకక్షిప్త వైన తీర్పుచేయబడునని యిండు వల్ల తెలుపడమైనది.

డి. వేదాంతాచార్య.

వాది కలీలు.

వేలం నోటీసు.

నిదదప్రాయ కాకురస్థులు బచ్చు గంగరాజు గారు మావద్ద 30-7-19 తేదీన తెలుపు ఎరువు కలితీపున్న ప్రత్తి ర్యాలి పుచ్చి కొట్లవద్ద పా 500 గల పుట్టి 1-కి రు 67-0-0 చొ॥ 80 (ఎనభై) పుట్టు బేరం పుచ్చుకొని రు 50-0-0 (యాభై) అడ్వాన్సు యిచ్చి జట్టిపుత్రము ప్రాసియిచ్చి మా వలన లిఖిత వాగ్దానముగ తగిలుదా పొందు తూ యుండిన్ని మారు యిచ్చవలసిన అసలీ సాయిదాలు యిచ్చి సదరు సరుకు తూపించుకొని తెలివలు చేసుకోవలసిన సదరు ర్యాలి సరుకు ర్యాలి కొట్లవద్దను ది 26 సెప్టెంబరు 1919 నం॥ రం॥ తేదీనిచ్చి ఉచ్చిలి సరుకు ఉచ్చిలి కొట్లవద్దను ది 27 సెప్టెంబరు 1919 తేదీనిచ్చి ఉదయం 8 గంటల లగాయతు సాయంతాలము 5 గంటలవరకు బచ్చు గంగరాజుగారి టిస్సువైన బహిరంగమైన వేలము వేయబడును. పాడదలచినవారు పాలకాల మందు తెలియచేయు వరతులకు హామీ పాడ వలయును.

చామర్తి కామయ్య.

పుచ్చిలి, ఆ. తేజపురంపేట్ట రాజోలకాలా గా.

నోటీసు.

మద్రాసు హైకోర్టు.

సి. ఎస్. నెం 200 ఆఫ్ 1911.

ఫొలసింగం పెరుమాళ్ కోవిల్ వీధిలోనున్న నెం 35 రు భవనము రామాయజకూటమును నిన్ను జాతులుతప్ప తక్కిన అన్ని జాతుల శ్రీవైష్ణవులు ఉపయోగించుకొనవలసినట్లు 1914-వ సంవత్సరం సెప్టెంబరునెల 2-వ తేదీన హైకోర్టువారిచే చేయబడిన స్క్రీమునందు సదరు రామాయజకూటమును ఉత్తర ఇండియా శ్రీవైష్ణవులు ఉపయోగించుకొన గూడదను సవరణ చేయబడవలె నని 29-9-19 వ తేదీన మేము హైకోర్టువారిని కోరడలచితిమి ఇందువలన అందరును తెలుసుకొనవలెను.

Grant & Creatorex

Attorneys for the trustee

3-9-19

Imperial Legislative Council.

High Prices.

Hon. B. N. Sarma's Demand for Immediate Steps to Alleviate Situation.

Yesterday's Proceedings.

SIMLA, September 15.
The Council met this morning. Sir George Lowry presiding, when discussion on Mr. Chanda's resolution on high prices was resumed. Nawab Syed Nawab Ali Chaudhri, in supporting the resolution, said that things were going from bad to worse and the poor and middle classes were the worst sufferers. He quoted extracts from the "Englishman," showing the number of loots taking place in various parts of Bengal as the result of high prices. The Government should take immediate steps to ease the situation. He did not dispute the fact that the Government had done something in this direction, but what they had done was not sufficient. The speaker said that profiteering was the worst feature of the whole thing. The Government should commandeer steamers for purposes of controlling Burma rice. He said that it was the duty of every public man to draw attention to the seriousness of the economic difficulty in the country.

The Maharajah of Cassimbazar said that there had been widespread distress in Bengal. It had gone so far that the people had been courting imprisonment to get food in the jails. He criticised the present system of control, which was faulty. The Government had done little or practically nothing to check profiteering, which made things worse. A good deal had been done by way of providing relief in Madras, Bombay and other places, but very little had been done in Bengal. He failed to see why the Government should not make arrangements for retail sale of Burma rice.

Mr. A. B. Ley said that he expected to hear some mention made by the mover about cloth, but he was sadly disappointed. The export of cloth was so limited that it had very little effect on the economic situation in India. There was a little export of piece goods to Arabia, Persia and one or two other countries. The shortage of supply was the crux of the whole situation and that was the profiteer's opportunity. He alluded to the operations of the Cotton Cloth Act and said that the stock of standard cloth was sufficient to last for several months.

Raj Sit Nath Roy expressed sympathy with the distressed people in Bengal, and said that the control of prices was at the bottom of all the trouble, and pleaded for its abolition. What Mr. Chanda proposed would result in the artificial depreciation of prices and would not ease the situation.

Mr. Sarma said that it was rightly observed that the question of high prices was of more primary importance to the people than constitutional reform. He was grateful to Mr. Mant for making a full statement on the subject of Government action. He stated that fifty millions of people in India were going with only one meal a day, and illustrated his point by quoting figures and statistics from the prices estimated. It was the imperative duty of Government to find out how many people were really on the verge of starvation and were meeting with lingering death. In the Madras Presidency things were so bad that human labour could be procured at the wage of one and half anna per day per head. He advocated for the movement of all food-stuffs throughout India and urged for the removal of control. He complained against the mode of official distribution of wagons, which he said was a scandal.

Sir George Barnes challenged whether the speaker could mention any single instance of official corruption. Mr. Sarma said he could mention names in private.

Hon'ble B. N. Sarma.

High Prices.

The Hon'ble Mr. B. N. Sarma while supporting Mr. Chanda's resolution on high prices, said that the Hon'ble members ought to enter into the real causes which had produced the present situation. He appreciated wholeheartedly all the steps that had so far been taken by the Government, but the question was what immediate steps the Government intended to adopt in order to meet the present critical situation. The real difficulty was that in spite of the fact that the same difficulties about the rise in prices of necessities had been felt in all countries the Indian Government had not met the question in a spirit with which the other countries had successfully met that critical juncture. In other words the measures to prevent the increase of prices in India had not been proportionate to the corresponding increase in wages in England. For instance there had been 100 per cent rise in the prices of food stuff but along with that wages had also gone 100 per cent higher.

Only One Meal a Day.

Therefore the British workmen were not hit hard to the same extent as were the Indian workers. He was sorry to observe that at least 50 million people in India were having only one meal a day. After quoting figures Mr. Sarma said that the figures he had given would substantiate his statement that a very large number of unskilled labourers and agriculturists were living on half rations. Alluding to His Excellency's statement and that of Mr. Mant Mr. Sarma said that the fact that there had been less relief this year was not due to the growing prosperity and wealth of India. It was rather due to the fact that the workers could get labour but that such wages were hardly sufficient to meet their full domestic requirements. The difficulty was that their wages were not increased

concurrently with the rise in price. He said that the restrictions and other provisions regarding the removal of food-stuffs to another place should be removed. He was fully convinced that the real complaint lay with the railway officers to whose neglect of distribution the trouble was mainly due.

Sir George Barnes' Call for an Instance of Railway Officer's Failure.

Sir George Barnes wanted a particular instance of the failure of railway officer. Mr. Sarma said he did not wish to lay the charge on any particular officer, but that all the station masters and other subordinate officers had made an immense sum of money out of that arrangement. Sir George Barnes requested to be supplied with one instance, however feeble it might be. Mr. Sarma said he could give him the information privately at the earliest convenience.

Raise Wages Throughout the Country.

Concluding Mr. Sarma asked the Government to raise wages throughout the country and to adopt such other immediate measures as might help to save millions of people from the dreadful clutches of starvation.

Much to be done by Government.

Mr. Chaudhuri Mahmud Ismail said much remained to be done by the Government in the matter of amelioration of distress.

More Shops for Selling Foodstuffs.

Mr. Malik Umar Hayat Khan complained of the method of distribution and urged for the opening of more shops for purposes of selling foodstuffs.

Malaviya demands Immediate Action.

Pundit Madan Mohan Malaviya said the situation was a critical one and called for immediate action on the part of the Government. No one could dispute the fact that the people were in deep distress. The average income of the people in other countries had gone up but it had gone down in India and this was a matter into which the Government should carefully consider.

Block the Door of Export.

He strongly urged the Government to block the door of export until the needs of this country were satisfied. This alone would save the millions and quoted Lord Siba's speech at the Conference of overseas Press in 1918 where he stated that half the people of India were on the verge of starvation.

Inter-Provincial Grain Movement

Restrictions Should be Removed.

Sir Dinshaw Wacha said that the condition of supply of foodstuffs was not satisfactory though he knew as a matter of fact that the Government was doing all that could be done. No body had attempted to suggest what should be done immediately to mitigate the situation. He said in his opinion the restrictions on inter provincial movement of grains should be removed.

Appointment of Committee suggested.

Mr. Nathmal said he did not see any justification in accepting the resolution. He urged the Government to appoint a committee to receive suggestions on the question. He was sorry to withhold support to the resolution as it stood.

Mr. Chanda's Reply

Mr. Chanda in replying said that he was surprised at the attitude taken by Seth Nathmal. His whole object was to draw the attention of the Government to the existing state of affairs as regards high prices. He was grateful to the Government for their sympathetic attitude and thanked Mr. Mant for his full, frank and informing statement. He accepted the amendment as suggested by Mr. Mant.

Mr. Mahant's Amendment Carried.

In replying to the debate Mr. Mant regretted that there were very few practical suggestions to meet the situation. As regards absolute withdrawal of control he would leave the question to the Local Governments. He admitted that much more activity should have been shown by the Government in stimulating production, but they were very much handicapped for want of men. In his opinion a debate in the Council was not the best place to find a remedy to the situation. He hoped he would find an opportunity to have an informal talk with the honourable members and come to a decision what best could be done in the matter. The resolution as amended yesterday was passed.

Question of Profiteering.

Sir Dinshaw Wacha next moved for a committee of the Council to investigate into the question of profiteering. He said after the debate on the last resolution few words were necessary to explain the situation. They all knew it was serious.

Amendment Suggested.

Sir George Barnes said that the resolution required some amendment before it could be taken up. The findings of such a committee would certainly be beneficial to the Government, for they would point out how far they were wrong and what further avenues could be explored. He said that the members of the committee as they stood might require the addition of some men who were more deeply interested in that matter. He said the amendment he suggested would, if acceptable, be taken up by the Government.

The resolution appointing a committee of the council with power to add to its number to consider the high prices at present prevalent and suggest such remedies as may be possible to mitigate the hardships from which the poorest and lower middle classes are suffering was accepted.

University of Nagpur.

Seth Nathmal next moved for the establishment of a University at Nagpur. He said the question was not a new one and his object was to raise a discussion on the desirability or otherwise of establishing a University at Nagpur. The time now was most opportune to push forward the scheme. The contemplated University was referred to in the report of the Education Commission 1882 and the Universities Commission of 1902. The Government of India in their resolution of February 1913 assured that with a view to satisfy the aspirations of the people they contemplated establishment of a university at Rangoon, Patna, Nagpur, and the Central Provinces. The Government invited public criticism on the question. Now that the war was over and the financial prospects were better no pecuniary consideration should deter the Government from granting to the people of the Central Provinces a boon which was long overdue. It was a modest request and this province was looking forward to it.

Resolution accepted with Reservations.

Mr. Shafi replying to the resolution with reservation as to the date when necessary legislation would be undertaken. The Government of India was in fullest sympathy with the wishes of the people of Central Provinces and would do all that was possible at the earliest possible opportunity.

The resolution was accepted.

Removal of Calcutta Mint.

Mr. Crum next moved a resolution urging the removal of Calcutta Mint from its present site.

The Hon'ble Mr. Abdul Rashid cordially supported the resolution which was also supported by Maharaja of Cassimbazar who said it was absolutely necessary to remove the congestion of Burrha Bazaar which was urged by the Calcutta Improvement Trust.

Raj Sit Nath Roy said he was not opposed to the idea of the removal of the mint from its present site but it would give more facilities to the Marwaris to extend their invasion of Calcutta more and more. He doubted whether it would be wise to remove the mint to an isolated place.

Resolution Accepted.

Mr. Howard replying said that so far back as 1908 Sir James Mason who was a member of the committee appointed to consider the question said that the scheme was an impossible one. He admitted that the present mint site was not ideal. Without committing the Government in any way they were prepared to consider the question if all their requirements were met. He mentioned that in 1902 a proposal was made to close the Calcutta Mint which was stoutly opposed by the Bengal Government. He said the Government was quite prepared to make an enquiry without making any definite promise.

Mr. Crum thanked the Government for its sympathetic attitude.

The resolution was accepted and the Council adjourned till to-morrow.

Bombay

Oriental Conference.

POONA, September 15.

At a meeting of the Working Committee of the first Oriental Conference held last evening, at the Bhandarkar Oriental Research Institute, a reception committee was formed with Mr. V. P. Vaidya, B.A., Bar-at-law, as chairman. About 100 scholars have promised to read papers so far, and a large number is expected to attend. The U. P. Government, the Bombay Government and the Mysore Government are contributing Rs. 2,000 Rs. 1,500 and Rs. 1,000 respectively, besides showing travelling expenses to scholars wishing to attend the Conference. Other States and Provincial Governments have been approached, and it is hoped they would liberally help the Conference. A favourable reply from the Archaeological Department is soon expected. The Museums in Mysore, Bhopal, Baroda, Rajkot, Lucknow and other places will be sending up specimens for exhibition. Boarding and lodging will be provided free of charge to outside scholars.

Calcutta

Shipbuilding in Bengal.

A British Enterprise.

CALCUTTA, September 13.

A well informed correspondent states that an extensive plot of land at Budge Budge on the river Hughli, a few miles down the stream from Calcutta, has been acquired by a British firm for erecting a shipbuilding yard in Bengal on a large scale. A syndicate has been formed in England with a capital of £30 millions for utilizing iron and steel products in India. The principal work of the company will be shipbuilding and repairs, but they will at the same time take in hand several other industries. With this object in view another plot of land has been purchased by the company at Ramkrishnapore (Howrah), where a factory for making tools will be erected. They have also completed arrangements for starting another factory on a large scale at Tatanagar (Sakchi) near the Tata Iron and Steel Works where the automatic tools of all descriptions will be turned out. The work of all these factories will be started with the least possible delay.

Subscriptions through the Post Office to the 5 per cent incometax free loan of the current year, which closed on 30th August, amount to Rs. 43,01,000. These, with Rs. 20,61,56,200 [according to the latest reports received] relating to the main section, make up a total subscription of over 21 crores for the loan as a whole, of which 191 lakhs were in the form of war bonds.

World's News.

(Reuter's Agency.)

England

Britain Consumes more Tea. Tea Brokers' Explanation.

LONDON, September 15. The Tea Brokers Association's report attributes the increase in the Home consumption of tea during the first eight months of 1919 by forty million pounds, compared with the corresponding period in 1914, to Imperial preference stimulating the demand, also to higher wages. The report says: "With all countries competing for supplies, comparatively high prices must rule if an adequate supply of tea to Britain is to be maintained."

Persia's Foreign Minister. Visit to London:

LONDON, September 15. Prince Norzadat-Dowlah, the Persian Foreign Minister, has arrived in London as a guest of the British Government. He was met by Sir Robert Eyde on behalf of the Government and by the Persian Minister and staff of the Legation.

Sahibzada Aftab Ahmed Khan Returning.

LONDON, September 15. Sahibzada Aftab Ahmed Khan has returned to India on medical advice.

Calcutta University Commission. "Times" on the Report.

LONDON, September 15. The "Times" characterizes the report of the Calcutta University Commission as the most complete and authoritative survey of the problems of Indian Secondary and University education ever issued and by far the most important pronouncement on these problems since the famous despatch of 1854.

The Liner "Marathon" Refloated.

LONDON, September 15. The British liner "Marathon," which collided with a Japanese steamer in the Channel and was beached, has been refloated and has proceeded to London under her own steam.

Obituary.

Lady Montagu of Beaulieu.

LONDON, September 15. The death is announced of Lady Montagu of Beaulieu.

Russia

Situation in Russia. Bolsheviks Advance in Siberia.

LONDON, September 15. STOCKHOLM:—A newspaper reports that the Bolsheviks have captured Tobolsk, and are marching on Omsk.

Bolsheviks and Archangel. Surrender Plot Discovered.

LONDON, September 15. STOCKHOLM:—A telegram from Helsinki says:—The authorities at Archangel have discovered a Bolshevik plot aiming at the surrender of the town by armed revolt and that seven leaders have been sentenced to death and five to penal servitude.

Esthonia's Resolve to Oppose Bolshevik Methods.

LONDON, September 15. The Esthonian representative in London, interviewed by Reuter, emphasized that Esthonia would continue resolutely to oppose the establishment of Bolshevistic methods. Esthonia was not seeking closer relations with Russian Bolsheviks, but circumstances prevented her fighting them indefinitely. The representative expressed the opinion that other Baltic States, such as Lithuania, were similarly influenced.

Onega Occupied.

LONDON, September 15. A War Office "communique" states:—On the 15th instant, the enemy consisting of two battalions determinedly attacked positions on the Pwina, and were heavily repulsed. We occupied Onega unopposed on the 10th instant. The Russians are continuing the offensive on the railway front successfully.

Volunteer Infantry Battalions.

LONDON, September 15. The War Office states that touch has been gained by aeroplane with General Mamontov, who in the middle of August, broke through the Bolshevik lines facing the volunteer Army and who has been carrying out an extensive raid round Tambov. General Mamontov moved from Tambov westwards to Koloy, thirty-six miles distant, and still operating behind the Bolsheviks, interrupted their railway communications and supply system to such an extent that on the northern sector, it is reported that the Bolsheviks are only

allowing troops twelve rifle bullets and fifty rounds per machine gun daily. General Mamontov also released 80,000 untrained Bolshevik recruits, and raised two more volunteer infantry battalions, who are everywhere most friendly.

Russian Soviets and Esthonia. Peace Negotiations.

LONDON, September 15. STOCKHOLM:—A telegram from Rival says:—The Esthonian Government has accepted the Russian Soviet Government's offer to negotiate peace. The first meeting of peace delegates will be held at Petachory near Rakoff.

France

German Guns and Shells.

LONDON, September 15. PARIS:—The Havas Agency states:—The speech of M. Andre Lefevre, in the Chamber of Deputies estimating that owing to the failure of the Allies to demand in the armistice immediate cessation of manufacture of munitions, the Germans may have turned out 2,500 guns and 15 million shells since the war ended, has provoked uneasiness. The German Government is credited with the intention of acquiring arms and munitions factories in Mexico and staffing them with German experts.

Marseilles Strike Settlement.

LONDON, September 15. MARSEILLES:—The strike is becoming less popular. A settlement may shortly be reached on the lines previously proposed by employers.

French General Election.

LONDON, September 15. PARIS:—The Havas Agency states:—The date of the French General election is not yet fixed. A note issued by the Ministry of the Interior says:—No indication of any kind concerning the date has been given.

To French Towns Honored.

LONDON, September 15. PARIS:—The Havas Agency states:—M. Poincare today presented the Cross of the Legion of Honour to the towns of Douai and Cambrai, British troops taking part in the impressive ceremony.

Supreme Council Meets.

LONDON, September 15. PARIS:—The Supreme Council met to-day consisting of Mr. Lloyd George, Signor Tittoni and Marshal Foch. It is presumed that the Fiume raid was discussed.

The Marseilles Strike Position. More Ships Held Up.

LONDON, September 15. MARSEILLES:—Not one of the steamers which arrived to-day was able to berth owing to the strike of tug crews. All ships are anchored in the roads.

Complete Victory for Strikers.

LONDON, September 15. MARSEILLES:—The strike has ended in a complete victory for the dockers, whose demands have been granted.

America

Californian Emigration.

LONDON, September 15. NEW YORK:—The Governor of Lower California has ordered the cessation of immigration of the Japanese, Chinese and other Asiatics into the northern District of Lower California until the Mexican Federal Congress has decided the question of immigration.

Revolution in Honduras.

Flight of the President.

LONDON, September 15. Meagre details are arriving of the revolution in Honduras. During the fighting, San Pedro was partially destroyed. The President and his family fled to San Salvador. The new Government has proclaimed amnesty for political offenders.

Germany

The East Prussia Plebiscite. Elaborate German Preparations.

LONDON, September 15. News from Polish sources says:—The Germans are making elaborate preparations for the forthcoming plebiscite in East Prussia. German natives of the Province are being brought free from other parts of Germany and it is estimated that 60,000 votes will thus be obtained.

Dominions

The Peace Treaty.

Ratified by South African Senate.

LONDON, September 14. CAPE TOWN:—The Senate, by 30 votes to 5, passed the motion ratifying the Peace Treaty.

South Africa and the Empire.

General Smuts Insists on Union.

LONDON, September 15. CAPE TOWN:—General Smuts, in a vigorous speech in Parliament, declared that South Africa must remain part of the Empire, from which she cannot secede. The union must not be torn to pieces by Nationalist tactics.

Rumania

Rumanian Premier Resigns. Sequel to Allies' Request.

LONDON, September 14. PARIS:—The Rumanian Minister learns from Bukharest that M. Bratiano has resigned. M. Bratiano explained that his action was due to the belief that Rumania's interests were endangered through the Allies' request to relinquish undivided possession of Banat and share it with the Magyars and Serbs.

It is stated that M. Bratiano's successor will be better enabled to submit a conciliatory formula to the Allies for safeguarding Rumania's interests, as he will not be pledged like M. Bratiano regarding the future of Banat.

Hungary

Hungarian Situation Uneasy.

LONDON, September 15. PARIS:—The situation in Hungary is causing uneasiness in Conference circles in consequence of Rumania's reported intention to leave the country hurriedly. The Rumanians have dissolved all military and police forces. Hungary, therefore, will be exposed to the risk of grave disorders. The Conference have requested Rumania to leave a force sufficient to maintain order pending Hungarian reorganisation of forces. Members of the Conference positively state that Rumania will be held responsible if she declines and if disorders occur in Budapest or elsewhere, as the extremists are awaiting an opportunity to throw the country back into a state of chaos.

Italy

The Fiume Raid. Signor Nitti's Explanation. A Serious Situation.

LONDON, September 14. ROME:—In the course of his statement on the Fiume raid, Signor Nitti stated that the latest news was that the situation created at Fiume by the "coup-de-main" was serious, because 2,500 men had entered the town without the right to do so. He was determined to act so as to avoid grave conflict. He deplored what had happened, because for the first time sedition, even for idealistic aims, had entered the Italian army. Signor Nitti strongly denounced the adventurous enterprise, and repudiated the reports that Government had encouraged it. Government had taken every measure to prevent the raid and would not tolerate it. He deplored military sympathy and stated that steps had been taken to organise the Army Command with a view to eradicating weakness. The Premier pointed out the danger through Italy failing to carry out her engagements with the allies, and dwelt on the humiliation of the sincere apologies he would be compelled to offer. He particularly referred to the betrayal of the interests of the Fatherland by imperilling the indispensable credits from the allies. He announced that an inquiry would be opened in Rome as soon as possible to investigate the civil and military responsibility. Soldiers were called to report within five days after being summoned would be prosecuted under the Military Penal Code. Signor Nitti mentioned that D'Annunzio's grenadiers had started during the night and proceeded in forty motor-cars to Fiume, whence a battalion awaited them on the armistice line. The Commander of the Eighth Army Corps sent the Commanders of the detachments to which the raiders belonged with the object of persuading the misguided ones to return. D'Annunzio announced his intention to instal himself at the office of the Army Command in Fiume.

Inhabitants Join Raiders.

British and French Flags Pulled Down.

LONDON, September 15. The latest news from Fiume shows that a number of inhabitants joined the raiders, as also did some Italian sailors, who swam ashore. The raiders pulled down the French and British flags, and French and British troops were confined to barracks. Precise details are still lacking.

Serbia

Serbian Cabinet Resigns. Result of Failure to Secure Change in Austrian Treaty.

LONDON, September 15. BELGRADE:—The Serbian Cabinet has resigned because it failed to obtain the suppression or modification of the clauses in the Austrian Peace Treaty dealing with the protection of minorities in territories ceded to Serbia, which, it declares, infringe Serbian sovereignty. The Government will retain power during the crisis.

Syria

The Future of Syria.

LONDON, September 15. ALEXANDRIA. Emir Feisal has arrived here from Damascus and has left in a destroyer to attend the Conference with Mr. Lloyd George and M. Clemenceau in Paris regarding Syria.

China

China and Manchuria.

"Times" on a Deep-laid Plot.

LONDON, September 15. The "Times" learns from Peking that Chinese troops, contrary to the terms of the Easington Convention, have drifted to Outer Mongolia ostensibly to assist the Mongolians against the Borjigin pro-Mongol movement headed by General Semeonoff. Meanwhile General Semeonoff, under invitation from the Government-General at

the Manchurian Province, is "en route" to Mukden and has been treated with extraordinary honour by all Chinese military officials. In this connection a rumour is afloat of a scheme to proclaim a monarchy in Manchuria with a Manchurian Prince who has resided at Peking since the revolution. There is much in the present circumstances to suggest that some deep-laid plot of this kind is afoot, and that General Semenov is interested. It is generally felt that some kind of change in the status of Mongolia and Manchuria is impending.

Chinese Attitude re-Shantung Question.

LONDON, September 15. The Havas Agency states:—The Chinese delegation in Paris is reported to be expressing surprise about the position taken by the Japanese, who are willing to return Shantung to China as soon as China has signed the Treaty of Versailles. The position of the Chinese is following. So long as definite guarantees to restore China, as well as the public opinion of the world are not given, China has no reason to change her attitude towards the treaty of Versailles.

General

Estate of Sir John Jardine.

LONDON, September 15th.—Sir John Jardine has left £50,000.

Joint Committee. Moderate Deputation Memorandum. Mr. Chintamani's Views.

LONDON, September 10. The Hon'ble, C. V. Chintamani in a letter to the "Times", outlines the views submitted to the Joint Committee in the moderate deputation's memorandum. He says that, apart from the few less important witnesses, the evidence before the Joint Committee agreed that the Montagu scheme should be accepted. Supporters of the scheme wanted the bill to be amended and expanded, in order to bring it into conformity with the scheme, but this itself would not by itself suffice. Provisions relating to the Central Government must be further liberalised. The beginning, however, should be modest and should be made now. Mr. Montagu's proposals should be adopted with necessary alterations and if there should be no disposition, appoint minister in Central Government. The number of Indian Commissioners should be increased to three. Next more decisive voice should be given to the executive and legislature, to determine financial policy of India subject to Secretary of State's Right to veto the policy opposed to the common imperial interests and obligations. Provincial Governments should be selected generally from public men in England. The United Provinces should be raised to the status of a Presidency. The number of Indian and British members of the Executive Councils, should be equal and status of ministers should be equal. The status of the members of the Executive Councils and collective responsibility of ministers should be recognized. The instrument of instructions should state that Governor's control over them should be exercised with full realization of the responsibility of ministers to legislature, while the present office holders in services should be guaranteed emoluments and privileges they have been enjoying. Ministers and legislature should not be deprived of their rightful control over services of the future. There should be in general a joint deliberation between the two halves of the Government. Legislature's control of finance should not be whittled down, as reservations in clause nine of the bill do. The composition of the Grand Committee should not be as Government of India propose, but as proposed originally in the report. Education and industrial development should be included in transferred subjects, and there should be no resumption or revocation of the transferred subject, without ministers and legislature being heard in their defence. Half of the members of the Secretary of State's Council should be Indians. The proposal to have a Select Committee of Commons on the Indian Affairs, should be effectuated. If the bill were thus amended, he was certain that public opinion in India, would be won over to the side of the Government and moral energy of the community would be concentrated on fruitful social and economic work. Otherwise, nobody can say it won't continue to be expanded on mere agitation.

Barquet to Persian Foreign Minister.

LONDON, September 15. The Persian Foreign Minister visited the Foreign Office this afternoon. He will be banqueted by the Government on September 18th, Lord Curzon presiding.

Anglo-Persian Agreement.

LONDON, September 15. Lord Curzon proposing the health of the Persian Foreign Minister at dinner on September 18th, will make important speech on the subject of Anglo-Persian Treaty. Mr. Montagu will also be present and will participate in the proceedings.

Indian Telegrams.

[ASSOCIATED PRESS.]

Simla International Labour Conference. Indian Delegates.

SIMLA, September 12. A Press "Communique" says:—The International Labour Conference which was set up by the terms of the peace treaty will meet for the first time in Washington on the 12th (?) October. Each member of the League of Nations will be represented by four delegates, two of

whom will be Government representatives, one a representative of employers and one a representative of labour. The delegates selected by the Government of India to attend the Conference are the following:—Government representatives:—Mr. L. J. Kershaw, C.S.I. C.I.E., India Office, the Hon'ble Mr. A. C. Chatterjee, C.I.E., Officiating Chief Secretary to the Government of the United Provinces. Representative of the employers:—Mr. A. R. Murray, B.E., Chairman, Indian Jute Mills Association. Representative of the employed: Mr. Narayan Malhar Joshi, Bombay.

Bombay

Bombay Co-operative Conference.

H. E. Sir G. Lloyd on the Future.

POONA, September 15.

The Bombay Provincial Co-operative Conference began its annual session at the Council Hall to-day, there being in addition to several members of the Government a very large and representative gathering of delegates. H. E. Sir George Lloyd presided and in opening the proceedings said he was glad to extend a warm welcome to the distinguished visitors, Sir Devi Prasad Sarvadhikari of Calcutta and Mr. Hydari of Hyderabad, Deccan. He earnestly hoped that the Presidency with the exception of a few unfortunate districts was about to enjoy a good year. Trade with Europe was being reopened, credit was reviving and the whole agricultural and industrial world was taking stock of the new positions. In regard to co-operation, he said in 1907 there were 70 societies with a capital of little over Rs 1½ lakhs. In 1919 the movement had grown and there were 2,083 societies with a capital of close on two crores. They had now, however, come to the parting of ways and would have to make important decisions on two main issues, firstly, in what direction the movement is to advance and secondly on what main lines its growth should be controlled. The difficulties created by the war had led all classes to look around to find some means of avoiding the tremendous prices charged for food, raw material, and for housing, and there was a desire to avoid middleman by using co-operative methods. He had in Bombay appealed to the financiers to come forward and finance central stores without which no progress could be made and he trusted they would come to their help. The biggest step taken in the history of co-operation in the Bombay Presidency was the establishment of a Central Co-operative Bank and since that time the number of societies and amount of business done had increased and the second main decision to be taken was as regards the system of control in future. The Government was responsible that the provisions of the Act and rules and bye-laws were observed and it was willing to provide co-operators with staff of experts, but beyond this it had no desire to go.

Other Speeches.

Mr. Exbank, I. C. S., Registrar, then gave a summary of the last Conference remarking that all its recommendations had been carried into effect. The only recommendation which had proved a dead letter was that about the milk supply and the cause of its failure was due to the famine during which time dairying was bankrupt industry.

Mr. G. K. Devadhar next introduced a paper by the Hon'ble Rao Bahadur N. K. Kelkar, Governor of the Co-operative Federation in the Central Provinces and Berar, on "Payment for Audit." He recommended that if the co-operative movement was to be popular and representative in character it must be prepared to bear all charges not only for audit but also of organization, education, management, supervision, control and even registration. Several speakers criticised the above as too advanced at the present stage. At His Excellency's suggestion Mr. G. K. Devadhar proposed the following resolution:—That in the opinion of this conference free Government audit should be continued as at present except in the case of limited liability societies with a working capital exceeding Rs 50,000. An amendment by the Hon'ble Mr. Samaldas that the question be considered by a committee was agreed to.

The next paper which aroused somewhat animated discussion was a paper by the Registrar on the formation of federations which would have for their objects (1) the organization of an efficient and regular system of primary audit by its own paid auditors, (2) the development of the movement by propagandist activity in the shape of journals, conferences, exhibitions, training classes, etc., (3) the supervision of federal inspection and the training of new, weak, or illiterate societies, (4) to create and organize a service of co-operative supervisors, secretaries and auditors with definite rules of promotion who would be eligible for transfer to the staff of central banks or unions, and to provide provident funds for all non-official co-operative employees.

Mr. Naik after some speakers had discussed the question proposed the following resolution:—That in the opinion of the Conference if the societies in any division come forward to form a federation the Registrar should be requested to draft suitable bye-laws for its organization. An amendment by the Hon'ble Mr. Gerard that the question of formation of federations be referred to the committee appointed to consider the question of audit was next carried and the session adjourned. To-morrow will be occupied with the deliberations of the sub-committees and the Conference will meet again on Wednesday.

Burma

The New Hides Duty. Burma Exporters' Protest.

RANGOON, September 12.

The Burma exporters of hides protest strongly that the new duty will injure trade, while no benefit is likely to accrue to the province, Burma hides being sent largely to America in competition with other countries. Burma buffalo hides, though of an excellent quality, will have difficulty in competing with Java and China, where no export duty is levied. The tanning enterprise

in Burma is not satisfactory, as labour has to be imported and local tanning materials, though good, are not cheap. Buyers have suspended buying until the effect of the duty is understood. The liability of exporters to prove that hides sent to British possessions are tanned within the Empire is objected to. The prices of hides recently rose owing to the break-up of a group of Chinese buyers, who collected hides throughout the province for sale to exporters.

Peace Celebrations in India.

SIMLA, September 16.

The Government of India have recently addressed the local Governments on the subject of peace celebrations in India in December, next. It had been decided that the celebrations shall be held from Saturday, the 13th, to Tuesday, the 16th December, Saturday being a general holiday throughout India, and Sunday being set apart for public thanksgiving, while the main celebrations are to take place on Monday and Tuesday, the 15th and 16th. The Government of India have made certain suggestions regarding the celebrations, but the conduct of affairs is really left to the discretion of local Governments. It seems likely that the programme will include religious services in all places of worship, at which collection of funds may be made for the benefit of the disabled and the dependants of soldiers killed in the war, feeding of the poor, entertainment of troops, military entertainments, village "melas" and bonfires, fireworks and illuminations. The local Governments have been asked to make special efforts to impress the greatness of the occasion on the minds of children and also to bring it home to the public at large. It is understood that there will be no attempt to raise large public subscriptions in the country to meet the cost of the celebrations, and that certain expenditure will be met mainly from Government funds.

Indian News.

About and Around

At a public meeting held in the Town Hall at Nagpur Dr. H. S. Jour presiding, a strong committee was appointed to collect funds for the relief of the sufferers in the Punjab disturbances.

The Bengal Government has ordered the release of Mr. Shyam Sunder Chakravarty, late Assistant Editor of the "Bengalee," who was interned under the Defence of India Act at Kalimpong in 1919.

The following is published in the current issue of the "Gazette of India," Educational Department.—The Governor-General appoints Mahomahopadyaya Hara Prasad Shastri, Member of the Board of Examiners, Calcutta, vice the Hon'ble Justice Sir J. G. Woodroffe resigned.

The Burma Government have informed the Rangoon Municipality that its proposal for an outside committee on the high rents question is not acceptable and think that the Municipality should itself conduct an enquiry into the matter. A special meeting has been called for Tuesday to consider the Government's telegram.

At the annual meeting of the Poona Sanitary Association held on Sunday, with Mr. V. T. Agashe in the chair, some amendments to the rules and regulations of the Association were adopted, as also the annual report of its activities. Mr. Agashe was re-elected President and Mr. Bhat, Secretary.

Mr. Justice Ryder at the Allahabad High Court has admitted the appeal made on behalf of Mrs. Farnon, a European British subject, who had been convicted by the City Magistrate of Lucknow, of rioting and was sentenced to one month's rigorous imprisonment and also to execute a bond for keeping the peace for six months. It was alleged that Mrs. Farnon and Miss Fowler went to the house of Mr. David and there committed a riot. She and Miss Fowler, it was stated, broke the panels of the front door and tore the curtains inside. Mrs. Farnon also slapped Miss David on the face. Mrs. Farnon alleged that she was locked inside and she kicked the door to get out and the pane dropped. Miss Fowler stated that she broke the glass to get at the latch in order to let her sister out. Mr. David said that Mrs. Farnon came to the house to make a row about a servant. His Lordship admitted the appeal and allowed the appellant to be released on bail.

జాబులు

I

నాల్గవ ఆంధ్రసారస్వత మహాసభ

ఆయా, ఆంధ్రసారస్వత మహాసభ యశస్విని

పెట్టబడి నాలుగు వర్షములు లయినది. నా
మద్రాసున జరిగినట్లును, ఈ స
వ్యవస్థాపక కార్యక్రమమున నుండిన
టెరాఫ్తాస్మి గారు ఆంధ్రసార
సభ్యుల సంఘమున కధ్యక్షులుగా
విజ్ఞాన సర్వస్వమున నమరూపు
రావుగారు ఆధ్యక్షత వహించి
అనేక విషయములను గురించి స
త్కారముల గానింపబడినారు
ఆంధ్ర ఆంధ్ర ప్రదేశ్ గ్రంథాలయము
24, 25 తారీఖుల జరిగినట్లును
నూరి వేలకు సరిపెంపాంగారు
ఆంధ్ర ఆంధ్ర లెల్లరును, రాజు
మూలారాధన గానింపబడినది
కొలది ప్రతినిధులు వచ్చి సభలు
కోరుచున్నారను.

గోనుగుంట

ఆంధ్ర ఆంధ్ర ప్రదేశ్ గ్రంథాలయము

II

గుంటూరు మండల బాలభటు

ఆయా, "బాలభటు కీర్తనములు"

మొదలు పరిశోధనలు జరిగినవి నమరూపు
మూలకమునది తెలుసుబడు ననియును ప్రస్తుత
పేజీలో వివర ఆంధ్ర ప్రదేశ్ గ్రంథాలయము, కోరి.
నకును మధ్య నిర్మించబడి ప్రస్తుత విజ్ఞాన సభ
కిరీటముల గొప్పపట్టి చేట్టు చేసెను. ఇతర
నావరింపబడి ఎల్ల వేలములను చల్లదనమున కాటా
దును. భవనమునకు ముందు వెళ్ళిన మైదానము
బాలభటులు చేయు కవతు మొదలగు ఆంధ్రమును,
నామన బాగుగ పొందుటకు ఆంధ్రమును రిప్ప మట్టియొకటి
పీటగను బాగుగను ఉండదని నా ఆభిప్రాయము. నమా
జ భవనమున కెదురుగా మంచి నిట్టికలాయి నిర్మించబడి
యొన్నది. జలము నిరాటంకముగా వచ్చుచున్నది. కనుక నీళ్ల
ఇబ్బంది మాడ లేదు. కావున సమావేశులకు అవకాశము బొంది
అచ్చట సేర్పాటుచేయుట సర్వసాధారణముగా నేను నమ్ము
చున్నాను. చట్టి సరిపెంపాంగారు గారు దుస్తుల విషయము
నిర్ణయించి (సంగండు చాయాభోగి) కలగజేయుట మితిమీరి
కావచ్చును. మొదలగు దుస్తులతో కయాలై రాకలెనని
వ్రాసినది. దుస్తుల నిర్ణయము కనుక సానమునందే అందరి ఆభి
ప్రాయమును తెలిసికొని అప్పుడు నిర్ణయించుట యొక్కము
గుంటూరు, వేమూరి రామమూర్తి.

III

మృనిసిపాలిటీల బిల్లు

ఆయా, "డిప్రీట్ మృనిసిపాలిటీల బిల్లు" ఆంధ్ర 19
లేదీ భోక్త సెంటుకార్డ్ గెజిట్లో ప్రచురింపబడినది. ఈ సెంటు
15 క లేవరియ నేమైన నాడే పంపిణీయైనది. విమర్శనములు
గాని, సలహాలు గాని ప్రభుత్వము వారికి వివరింప బడిన
యెడల సట్టివిమర్శన విచారింపబడుననియు, అటువలెవారి
వచ్చినది విచారింపబడదనియు ప్రచారము చేయబడి
నది. మాంజేగురిభాగములు కొలదికాలములో వచ్చినది
ప్రజలన్నియును దేని బిల్లు యంతర్వీరలో వచ్చుటకు పోతు
వెట్టియో తెలియజేసింది. ఇంగ్లాండును బాయింట్ కమిటీ
వారు సాక్షులను విచారింపించుచున్నారను. సాక్షివిచారణ
పూర్తియై, రోజు నేడో రానున్న మాంజేగురి సంస్కరణ
మును చూచిన కరువాత్రినిట్టి బిల్లులు కాననరూపముగా ప్రవేశ
పెట్టుట నవంజనము. ఈ బిల్లు వైస్ ప్రభాభిప్రాయముల తెలి
బుచ్చుటకు తగినంత కాల మియ్యక చేగింపబడు యొక్కముగా
దు. సట్టిపాఠశాల సంఘమునకు మునుపటికన్న పెక్కువ
స్వాతంత్ర్యము లివ్వబడినట్లున్నది. మూల విషయముల నందు
చేర్చియున్నాడు. వానిని చర్చించి తగియున్నది- చక్కగా
చర్చించి యభిప్రాయమును సంగుటకు కర్మచాలము- ప్రభాకర్

విజ్ఞానభింతి ప్రభావాల వానకర్మకర కర్మమును యాకాలముందు
ఇంత తొందరగా నిర్మించు ప్రవేశ పెట్టుట యోగ్యము కానే
రదు- సంస్కరణములు వచ్చుచున్న కనుక విమర్శించుటకు
ప్రజలకు కర్మకర్మకర్మములు యొక్కము.

చట్టి సరిపెంపాంగారులు.

మృనిసిపాలిటీ కాలసిలరు.

విజ్ఞాన

VI

భారతీయ పారిశ్రామిక కార్యకర్తల పాతకాల.

ఆయా, మేము వైస్ కర భారతీయ పారిశ్రామిక కార్య
కర్తలను స్థాపించి, అందు పారిశ్రామిక కార్యకర్తల వైస్
దలంబుగాని యొక్కము ఇయ్యది కేవలము బీదలమునకు
యొక్కమునది. అన్నవత్తము లిచ్చి విద్య నేర్పడలంబులు మా
యభ్యాభిప్రాయము. వారివారి కాలిమతి భేదముల ననుసరించియే
భోజన పానీయములు సమరూపములు బీదలమునకు వారి
వ్యతేన ఇచ్చుటకును శేర్వ దలపు గొప్పపట్టికారి మితిమీరిగ
గలవలయును. ఇచ్చట శేర్వమును స్టేట్ ఆండ్ ఆయిల్
ఇంజనీర్స్ ట్రస్టులు, పోతములు, (బీడులందు, ఇత్తడి కరగించి
పోయుట) ఇతరవిషయాలను మిమను ఫిట్టింగులు, ఇతరముల
యలవని, బీడులవని, ఇతరవెట్టెలవని, కమ్మలవని, కొత్త
వని, (వడ్లవని) కొత్తయిల్ల చిత్తవత్తుల చెక్క, వత్తులములు,
వ్యాండ్లబామ్మ (యంత్ర)పు శేతములు, తరగిల్లు, బూట్
బూ ఆర్మీస్ వత్తులు, పిల్లల ఆటబొమ్మలవత్తులు, మొదలగునవి.
ఇందులకు కొన్ని సామానులనిర్మణముగానున్నవి. కట్టముల కొర
కు 1. మాడ్లల వారణస్సు గారు, 2. మోకా వల్లస్సు గారు, 3.
బయిల్లు గారి పెద్ద వెంకటరమణపు గారు, 4 భర్తవరం 5.
చెన్నా రెడ్డి గారును కలసి భర్తవరం వైస్ వైస్ కర యొక్కము
కయకరముల భూమియు, అందరి భావియుననగా, మాకు
ఉచితముగా నొసంగి యజ్ఞములైరి. అందులో కట్టవత్తు
లములు జరిగియున్నవి. ఈ విషయములో గల, యితరవిషయ
ములు నిబంధనలు, ఇందులకు కర్మములు, మాన్యునని చం
దాపు ప్రకటన జూపబడినవి. ఈ కార్యము నిర్వహించ బూని
యొండు మేము మా కర్మములను దివ్యమును కచ్చుచేసి మా
కీరక ప్రయాణ తీసుకొంటూ వున్నాము. దీని భారమంతయు
జేకాభిమానులవై నాధార పడియున్నది. కనుక నువ్వలగు
మహానీయులందరు కత్తివంచన లేక భవసాహాయ్య మొనర్చి
ఈ కార్యముల కార్యక్రమము స్థాపించ దలంబురని వేడుచున్నా
ము. మా సమక్షములో కొన్ని యభ్యాసములు జేకాభిమాను
లకు యభ్యుక్తులు కాగలవు.

భర్తవరము, టి. ప్రకాశం మొదలియూర్,
యస్. టి. రాజు మొదలియూర్.

VII

గంధిమహాత్ముని జన్మదినము.

ఆయా, తమ వైస్ కర క్రయమున శ్రీ మహాత్ముని
వేదాత్మకర రావుగారు జరిగిన. నామన గురించి వ్రాసెను.
యోమహాత్ముని కం.న సంవత్సర వర్షంతుత్సవము 2-10-19
అని వేర్పాడియున్నాడు. ఇట్లే శ్రీమతి అనంతిరాబాయి
గోభిలే గారును వర్ణించి వ్రాసియున్నాడు. కాని మహా
త్ముని జన్మదినము భారతదేశ బంధులు అనగా ఈ సెంటు ఇరు
వది యొక్క కేదే (20-10-1907) వ్రాందవల వర్షంతు
లు వ్రాందవ సాంత్వనమును సాముగ లిఖించుననుకరించి
జరపంబుట సకారణ భర్తము. ఇచ్చట, సత్యాగ్రహక్రమ
మందు, మహాత్ముని జన్మనోత్సవము, ఈ భాగవత 2. 10
లు అనగా ఈ సెంటు 20-10 లేదీ నాండు జరిపెదరు.

మహాత్ముని శ్రీ కంకర రావుగారు వ్రాసినట్లు, ఈ
వర్షంతో నాలుగది సంవత్సరములు గాక ఏబది సంవత్సరములు
పూర్తియై ఏబది యొక్క సంవత్సరము ప్రవేశించుచున్నది.
ఈ యెబడేదేలో వీరసోన్వీర ఘనకార్యముల గంభీరము
లు. వీరుల వర్షంతుత్సవముల వారి ఘనకార్యములకు కీరక
పరిశ్రమల స్ఫూరించి ప్రజలందరేమనెడి వారి నకురీంతి
కృతార్థులగుటకు సాధనములై యొన్నది ఆ సామవర్షంతుత్సవ
మం దభిమానముల వారు కత్తివంచనలేక మహాత్ముని జన్మ
ము ననుకరింప సంకల్పము చేసికొనవలయును. మహాత్ముని
పదేదించిన వ్యవధివిషయమైన యాంధ్రప్రదేశ్ లో వారి
గాని పీట ననుకరించి చేసినైనను స్వీకరించవచ్చును. సేవాత్మ
మతితో స్వజీవనప్రతి విక్రయము భాండాగార స్థాపనను శేక
వర్షంతుత్సవమును ప్రయత్నములను జేయుటకు వారు
సట్టియులలో మూర్తి మేగాక పట్టించుకొను. వైస్ కరమున
స్వజీవ భర్తముల సెంటువలసి యొన్నది. మహాత్ముని
యొక్క కార్యములలో నుత్తమోత్తమము ఈ సత్యాగ్రహ
క్రమస్థాపనము. జేకాభిప్రాయముల కార్యకర్తలమునకు గల యె
నొనర్చుటకు పలువురి యాక్రమములు కనుక కార్యములు
జూరు. కాని ఆక్రమములు నిపులముచేసి పెక్కువలెనని
జేర్చుకొనుటకు తగిన మండరములు, వసతులు, పోషకులు కల
యొ దివ్యము లేనందున ఈ యాక్రమములు మాత్రమే సమర్థులు
ను ప్రవేశపెట్టుకొనుటలేదు. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ యలారా! మహా
త్ముని జన్మదినోత్సవ సంవత్సరము నూడె నిర్మాణములై
సాయముచేసి దీని యభివృద్ధికి తోడుపడెదరు గాక.

కేరవతి ఒక ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కరము.

V శ్రీ దర్శి చెంచయ్య గారు.

ఆయా! సామాజ్యకానన నిర్మాణపథలో మానసియు
లగు, బయ్యా సరిపెంపాంగారు కర్మగారు దర్శి చెంచయ్య
గారిని గురించి అడిగినప్రశ్నకు ప్రభుత్వమువారి నక్షయన
నర్ విలియం విలేసెంటుగా రొంగి ప్రభుత్వమును బట్టి
యూ, ఈ లోపల ప్రభుత్వము వారు ప్రకటించిన ప్రకటనను
బట్టియు, చూచినచెంచయ్య గారిని ఇప్పటిలో విడుదల చేయునట్లు
తోచదు. చెంచయ్యగారి నిర్బంధమునకు, ఆంధ్ర ప్రదేశ్
సంచలమును చూపియుండలేదు. చెంచయ్య ప్రభుత్వమును
ప్రవాసమున కనుపడినపుడు చూపిన యాత్మాసానుకు ఒక
ఆంధ్రప్రదేశ్ నిర్బంధించబడినపుడు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ మంతయు
సంచలమును గానింప బండుట చింత్యము. ఈ విషయమును
గురించి ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రతిక తనసంపాదకీయ వ్యాసములలో
పలుమారు పాచ్చరించిన మనకు మేల్కొనవలయును.
వర్తమాన పరిస్థితులలో- ప్రభుత్వమువారు గానించు కార్యము
లలో- కొన్ని ప్రభావాలను జడయ్యపును అట్టివానికి
మన యుగమృతికి కనుపరచుటయే మునిధి. అట్టి అనవృత్తిని,
ప్రతి ఒక్క గామమును సభలకు గానించి వానిద్వారా
ప్రభుత్వమువారికి తెలియ పరచవలయును. దర్శి చెంచయ్య గారి
నిర్బంధమును గురించి ఈ లోపల అనంతపురమును సమావేశ
మైన ఆంధ్రమహాసభలో గాని, ఆంధ్ర రాష్ట్రము మహా
సభలో గాని, ప్రత్యేకముగా నొక తీర్మానమును గానించి
ప్రభుత్వమువారి కనుపరచుట విసావరము. ఒక ఆంధ్ర
ప్రదేశ్ ప్రభుత్వము తన స్వాతంత్ర్యమును గొలుపొయినపుడు, మిగిలిన
ఆంధ్ర సోదరులెల్లరు అరిసికి స్వాతంత్ర్య మొనగుటకు తగు
కృషి నులుపుట భర్తము. ఈ సెంటు అక్కరయినందు
సమావేశము గానున్న సెల్లాయమండల సభలోనైన నొక
తీర్మానమును గానింప ప్రార్థించుచున్నాడు. ఇక మిగిలిన ఆంధ్ర
ప్రదేశ్ మంతయు ముఖ్యముగా సెల్లాయ మండలమునకు
ప్రతి ఒక్క గామములలో సభలు గానించి శ్రీమతి, చెంచయ్య
గారి నిర్బంధ విషయమును మన ఆనవృత్తిని ప్రభుత్వము
వారికి తెలియపరచుట అవసరము.

సెల్లాయ.

ఘాలి సుబ్బరామయ్య.

నర్సారావుపేట

కాలశ్రీతి

నర్సారావుపేట, సెప్టెంబరు 12:— వర్షములు నూ పూర్తిగాగల గడవనను గ్రీష్మముకునుకన్న పెక్కుగా ఎండకాయచున్నది. క్రమింపనను వాన కురియ బయల్పించుటయేకాని యేకారణముననో మాడివిజకై కీరకన్ను వేసినది. నర్సారావుపేట, పల్నాడు, విశాఖండ్ల తాలూకాల యందు మూడువంతుల పొలములు వైరు పడలేదు. వేసిన పూర్తిగాగలను ఎండిపోయినది.

కలవు

మాడివిజకై పెట్టతాలూకా లెనందున బియ్యముకొరత బియ్యము లపై శాధారణవలసినయ్యున్నది. గతవర్షము వానము కిందన చెరువులకిందనూడ సరిగా పండలేదు. కలలోను కద్దలి వచ్చినట్లుట (కలలు దుస్థితిని గమనించక స్వార్థపరులైన వర్షము మిక్కిలుమైన లాభములు పొందుచు వ్యాపారము చేయుచున్నాడు. గతవర్షములను గుర్తించుచు వర్షముల తక్కువ కింభవతీ సరిగా అమ్మించుచున్నారేమోయని యనుకోవలయు సరి యేమియు గనిపించుటలేదు. వారినిగురించి కలలు పరిపరిచియు చెప్పుకొనుచున్నాడు. ఇచ్చటనే 1-8 8 1/2, 4 శేర్ల బియ్యమునున్నచో యీతాలూకాపై శాధారణవలసిన పల్నాడు తాలూకా దుస్థితి నేమని చెప్పవచ్చును. అచ్చట దెబ్బ పెట్టినది దొరకుట దుర్లభముగానున్నది. ఇచ్చట దినమును బండిపోటులభయము మొదలగుచున్నది గత నెలలో మాడివిజకై అభివృద్ధిగాను జిల్లా కలెక్టరుగారు పల్నాడు నర్సారావుపేట తాలూకాల వైరువారి కింభవతీపట్టు తెలియచున్నది. కాని బీదలకు ఏదయిన పలకుగాని కష్టముల తొలగించు మార్గములనుగాని చేసిపట్టు కనబడకు.

పాతకాల

ఈ సంవత్సరము మొత్తమందలి స్కూలులో స్కూలు ఫయల్ క్లాసునుగూడ పెట్టినారు. స్కూలు ఫయల్ క్లాసు నకు ఇంగ్లీషు పెట్టుకు క్లాసు బీదలగుక ఒకటిదగుగాని అవ్వవచ్చును చెప్పుచున్నట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. బీదలకు చెప్పవచ్చి సామర్థ్యములేకనో, అట్టిదరుగారికి స్కూలునందు గల అభిమానము లేకనో, లేక స్కూలుకు అభివృద్ధి కచ్చునని తన అభివృద్ధియును జాతులతో లేక మరి యేకారణము లేకనో అవిభక్తముగా చెప్పుచున్నారని ప్రజలు ఎంచుకొను చున్నాడు. ఈవిధముగా జరిగిన, బీదల సమర్థులగుగారి స్కూలునకు చెప్పవచ్చు రాగలదు. ఇట్టిదల నూతనముగా ఏర్పాటు కాబడిన స్కూలు లైటుల వడవికొరత స్కూలుఫయల్ ప్యాను అయినవారెందరో దర్భాస్థులు పంపుకొనగా మూడవ ఫారమునరకు చదివినవారికి మూత్రమే మా చైర్ మన్ గారు యచ్చట కను కొనినదియను.

తాలూకాబోర్డు

తాలూకాబోర్డు మారినముగా నాజ్ అఫీసియల్ కనీసంబు హోదాను ఇచ్చుచు బోర్డులోని వారిలో తగిన వారిని నామి చేయుచున్నదిగా మాడివిజకై అఫీసుకు గారికి ఉత్తరపు రాగా వస్తువును బోర్డులోనివారిలో ఎవ్వరిని నామి చేయుచున్నది యెత్త కలలు అనుసంకరకు అవుదల చేయుట చుంపిదని వ్యాసినట్లు కర్ణాకర్ణిక తెలియవచ్చుచున్నది. దీనినిబట్టిమాడ మాడివిజకై అఫీసుకుగా ఉదారభావము స్పష్టముకాగలదు. ప్రస్తుతము తాలూకాబోర్డుకు వైసు ప్రెసిడెంటుగా నున్న పీఠముగారు తగిన దివిజనల్ అఫీసుకు గారికి లోకనవో రేపుకచ్చెడి యెత్తకలలు లేలేది కొత్త మెంబర్లు ఏవిధముగా తగుదురో తెలియదు. వారసత్వపు నామకరణ నిర్ణయింపబడి సంవత్సరములనుండి అవిస్మయముగా వైసుప్రెసిడెంటుచేసి అధికారుల దయను సంపాదించినవారే తిరిగి యెత్తకలలు లేలేయిదల వారిని నామి చేయుచున్నది యెవలయును నుత్తరములో ప్రస్తుతము అవుదలచేయవలసి నట్లు కొందరునుగొనుచున్నాడు. రేపు జరిగి యెత్తకలలు లో పూర్వపు వైసుప్రెసిడెంటుగారికి ఎక్కువవోట్లురాక మెంబరులే అగ్రతగానో అప్పుడు మా అఫీసుగారు ఏమి చేయుదురో ఊహింపకలకున్నాము. నూతనముగా వచ్చిన వారిని నామి చేయుదురో లేక ప్రస్తుతము వైసుప్రెసిడెంటుగారిని నామి చేయురో తెలియదు. తిరిగి యెత్తకలలు జరుగుసంకరకు అనగా ఈనర్సారావుపేట ఫిర్యాదు యెత్తకలలు అభివృద్ధిసంకరకో లేక నర్సారావుపేట సంకర ముగియారు ఫిర్యాదు యెత్తకలలు అనుసంకరకో సందేహముగా నున్నది.

విజయనగరం.

స్వయంభూత.

విజయనగరం, సెప్టెంబరు 12:— ఈసంభూతము వత్సరముల క్రిందట స్థాపించబడినది. రెండునాళ్ల వేరకు ఆము దినవారాపత్రిక. వత్రికలచేతను విరాళి. నిన్ను జరిగినది. రామాజోగ

మదరాసు దక్షిణమహారాష్ట్ర

రైల్వేకంపెని లిమిటెడ్

ఇంగ్లాండులో ఇక కాన్పూరేటు చేయబడినది)

నోటీసు.

రైల్వేకంపెని లిమిటెడ్

నోటీసు.

4-10-1919.

ముగకు మార్పు తిరుపతికి

రైల్వేకంపెని లిమిటెడ్

రామాజోగ రెడ్డి

ముగకు మార్పు తిరుపతికి

రైల్వేకంపెని లిమిటెడ్

రామాజోగ రెడ్డి

ముగకు మార్పు తిరుపతికి

రైల్వేకంపెని లిమిటెడ్

రామాజోగ రెడ్డి

ముగకు మార్పు తిరుపతికి

రైల్వేకంపెని లిమిటెడ్

రామాజోగ రెడ్డి

ముగకు మార్పు తిరుపతికి

రైల్వేకంపెని లిమిటెడ్

రామాజోగ రెడ్డి

ముగకు మార్పు తిరుపతికి

రైల్వేకంపెని లిమిటెడ్

రామాజోగ రెడ్డి

ముగకు మార్పు తిరుపతికి

రైల్వేకంపెని లిమిటెడ్

రామాజోగ రెడ్డి

ముగకు మార్పు తిరుపతికి

రైల్వేకంపెని లిమిటెడ్

రామాజోగ రెడ్డి

ముగకు మార్పు తిరుపతికి

రైల్వేకంపెని లిమిటెడ్

రామాజోగ రెడ్డి

ముగకు మార్పు తిరుపతికి

రైల్వేకంపెని లిమిటెడ్

రామాజోగ రెడ్డి

ముగకు మార్పు తిరుపతికి

రైల్వేకంపెని లిమిటెడ్

రామాజోగ రెడ్డి

ముగకు మార్పు తిరుపతికి

రైల్వేకంపెని లిమిటెడ్

రామాజోగ రెడ్డి

ముగకు మార్పు తిరుపతికి

రైల్వేకంపెని లిమిటెడ్

రామాజోగ రెడ్డి

ముగకు మార్పు తిరుపతికి

రైల్వేకంపెని లిమిటెడ్

రామాజోగ రెడ్డి

ముగకు మార్పు తిరుపతికి

రైల్వేకంపెని లిమిటెడ్

రామాజోగ రెడ్డి

ముగకు మార్పు తిరుపతికి

రైల్వేకంపెని లిమిటెడ్

రామాజోగ రెడ్డి

ముగకు మార్పు తిరుపతికి

రైల్వేకంపెని లిమిటెడ్

రామాజోగ రెడ్డి

ముగకు మార్పు తిరుపతికి

రైల్వేకంపెని లిమిటెడ్

రామాజోగ రెడ్డి

ముగకు మార్పు తిరుపతికి

రైల్వేకంపెని లిమిటెడ్

రామాజోగ రెడ్డి

ముగకు మార్పు తిరుపతికి

కంట్రోలు-కమాండీరింగ్

[మాగంటి శివయ్యగారు.]

I

కృష్ణానందలయము కమాండీరింగ్ అఫీసర్లచర్యలు ప్రజలలో దినదినము విరిచి పరిచియున్నది. ఇదియును జరిపింపబడుచున్నది. అంగున కేరళము రైతులయొక్కయు వర్తకుల యొక్కయు, కృష్ణానందలయ హద్దులేనున్నది. ఈవిధమున దొరతనము వారిదిగలలో ఫోర్ట్ నెంటు వార్షిక జేబ్ నందు ప్రకటింపిన యుత్తరవులకు రైతులలో గాని వర్తకులలో గాని ఎక్కువ మంది చదివినట్లు గనబడదు. చదివినవారు కొందఱుండిన నందఱయ్యుకాని వారైనను ఈ సందర్భమున తాము గాని లేక యొకరిని ప్రార్థించి గాని, కమాండీరింగ్ అఫీసరు గారి చర్యలకు తమ అంగీకారము తెలియజేయింప వెలిబుచ్చింప జేసియు వ్యాయముకొనకు అప్పుడు జేసినవారు చేయించిన వారుక, కానరాదు. కమాండీరింగ్ అఫీసరైన విద్యావ్యాప్తి యధికముగా లేని రైతులయు వర్తకులయు భావ్యమున కమాండీరింగ్ చేయుటకు వెల్లెవలెను "అప్రెంటిసు" నున్నది. విను శాస్త్రీయములు సంశ్చిత్తీరములు గానేని ప్రైవేటువారికి అప్పులు చేసికొనవచ్చును" అని వారలకు అప్రకు తోంది కాంతిముతో కార్యములను జేసికొనక నిరంకుశముగ పనిచేయుచు కోచును.

అధికారులవలనకేతాగ్రహములకు గుటియైనకొందఱు కృష్ణాజిల్లా రైతులలో కొందఱు క్రిమినల్ కేసులలోగూడ విడుదలకొనవలసి వచ్చుచున్నది. అధికారుల నిరంకుశచర్యలవల్లనే తమ వారాధికారులయందు ప్రకటింపబడుచున్న యొప్పువి. అధికారులచర్యలు అక్రమములలో పడకుములలో యని విచారింపబడుట అప్ర లాభములు. అప్ర చర్యనంతకంటకు నీవిన. యమున నిధానంప వలనవడదు. (అప్రకుగూడ నిందుతో ప్రకటింపబడుట పత్రికాధికారులకు కొందఱున్నాను.) ఏ అధికారి మైనను నక్రమముగ పనిచేయుచున్నచో కృష్ణానందలయ వ్యాయముకొనకు ప్రతివారును అప్రకులట్టి ప్రయత్నించవలయును.

కంట్రోలు-యొక్క అవసరము

తొలుదొల్ల కంట్రోలు కంట్రోలి నేర్పాటుచేయువలసిన యవసరమేల గలిగి? కంట్రోలు నిర్వహణచేత, యధికారము నకు విచిత్రక వెలిసిపోవు శాసన పద్ధతుల ధరలను అపి జన సామాన్యము కృష్ణములను నివారించుకొనకై దొరతనమువారు చేసివారలకు న్నవడు. సరియే! ఆహారపదార్థములనుగా కేవలము విద్యుము గావుగదా! ఎవడైన పొట్టుకు విద్యుముతోనే నింపబడును. రాజధానియందు దన్నిచారములవారు శాసనమునకు విద్యుమునే యాపయోగించుట లేదు. అన్ని పార్లమెంటులయందును భావ్యమేపడుటలేదు ఆహారపదార్థములలో విద్యుము, గోదములు తొన్నలు, రాగులు, సజ్జలు వగైరాలు మాధ్యములు. వానికి తోడుగ నన్నియో రసవర్తము లావ్యవహారు. విద్యుముతప్ప తిరిగిరావారములయందు రసవర్తములయందు ధరలు కొన్ని రెట్లు పూర్వముకంటె పెరిగి యున్నవి. దీనిని చూడగా కలవు వసతికులయందు వీధులకు తోడ్పడ జలనీనవాడు వర్ధావ్యమును బండియ రైతనియే గవర్నమెంటు యజ్ఞకేమెంటు దొరుచున్నది. యధికారమున రెట్టి కేరళ రైల్వే ధరపెంచి అమ్మకొను బట్టల వర్తకులు గాని, యజ్ఞకేరళ ధర వెలిగిన మెజక భావ్యముల బండియ రైతులు గాని, యావరకును నిజముయందుకొని యమితముగ లాభము పొందు వర్తకులు గాని వేలకొలది జీతముల గైకొను నుద్యోగులు గాని వేసవల వాదాయమును బొందు వీడెరు దాక్తురు గానియెక్కువ నడ్డతో కమిషనరును కృత్రిమేనీ కొనుచున్న ధనియు గాని తిరిగి వ్యాపారులను గాని ఈ కలవు సందర్భమున నే విధముగను వీధులకు తోడ్పడవలయు నివసరము లేదనియేనా దొరతనపు టుజ్జేడు? సంశ్చిత్తీరమున వ్యవసాయపు పెట్టుబడిని తక్కు మాయకొనిగా జెల్లారైతున కిప్పుడు మిగులు యన్న లాభము సామలకాని యొక్క లాభమున వేల గలుగు. దొరతనమువారివిషయము నెట్టియే ననకారపర వతిసంఘముల నిర్వాణమునకు తోడ్పడుచున్నాడు. ప్రతి నెటి ర్ మెంటునందు భూమిరకముల విభజనయందు కలవు సంవత్సరములయందు వెలిగిన యధిక ధరలను వ్యవసాయమున దీసికొనుటలేదు. కారణమురైతునకు విశేషించి లాభము మిగు

లుట లేదనియు కలవు కారణమున ధర యేదిధరము వెలిగిన నో తిరిగివచ్చునాచువు బుచ్చును అవిధమున నే వెలిగినయు దునున కలవు 5 ఇంచుకంటెయు నిలుపడ కేవలము కృష్ణా జెల్లారైతునకునే యాదారముకంటె నున్నట్లు కనవచ్చుచున్నది. ప్రక్కనున్న గుంటూరు, గోవాటి మండలములయందు భావ్యము బస్తా ఒకటికి పదకొండు, పండ్లయందు మామిడిల ధరల కమ్మకొనుచున్నాడు. కృష్ణారైతులు మాత్రము తమ సరకును ఏమి మామిడిల కమ్మకొనక మామిడిలను దట! ఇదెక్కడి రాజనీతి!

సర్టిఫికేట్ల కాలము

తొలుదొల్ల మిల్లు భావంతులకు విద్యుము నెరుపుతి చేసికొనుటకు సర్టిఫికేట్ల నిచ్చియుండెడి. ఈపద్ధతినకు గలుగుచుండి యవర్తమును వెంటనే గవర్నమెంటువారు గ్రహించి పద్ధతిన మార్చి టెండర్ పద్ధతి నేర్పాటుచేసిరి. వ్యాపార మంతయు నీ కారణమున మిల్లు భావంతుల వశమగుటచేత ధర హెచ్చుకొనుట జేయుకొన్న మిల్లులవారికి గలిగినది. అనేక వేల బస్తాలకు ప్రతిమిల్లువారు అప్పుటికే తక్కువ ధరలో కొని యందుకొనిన కారణమున సర్టిఫికేట్ల కాల మంతయు ధర పెరుగుట కవకాశమే లేకపోయినది.

గవర్నమెంటు వారు ఏర్పాటుచేసిన విద్యుము ధరను బట్టి అప్రకు భావ్యము ధర గుహకు రు 8 ను అపి సుందలల సిరికి గవర్నమెంటు వారు రు 5-ల మధ్య భావ్యమును కొనవలసినదని యుత్తరవు నిచ్చియున్నాడు మిల్లు భావంతులకు, విద్యుము భావ్యము మధ్యకన్న, యీ లాభము గాక, ఇతరలాభములు గూడ కొన్ని యుండెడివి అని, వ్యాపారావధిరము గలవా కందఱికి తెలిసియే యుండగలవు. ఇందునై, రైతులలో వర్తకులలో మిక్కిలుమొం యావోగనము బయలుపడినవిదలు స్థానికాధికారులు యేలూరునందు రు 6-12-0 లు కలకు మొదటిపంట తాలూకు భావ్యమును కొనవచ్చుననియు చేరిల్ రైస్ అనగా నిన్నాట్రుడ, ఢిల్లీ ఫోగ, మొలకొలకులు, మొదలగునన్న విద్యుపురకములు మియ్యమువచ్చు ధరలకు కొని అమ్మకొనవచ్చునని నిర్ణయించివారు. అటులేవారి మార్చి 17, 18 లను మదరాస్ నందు జరిగిన యావోగ పదార్థముల సరఫరాకుగూర్చి యోచించుటకు యేర్పాటు కాబడిన అధికార ఆధికార గవర్నలతో గూడిన యావసంఘమునందు కృష్ణా, గుంటూరు, గోవాటి మండలములమధ్య శాసనపద్ధతుల రాకపోకలకుగల యావం కమలను తొలగించుటకు, ఈ మూడు జిల్లాల విషయములనుగూర్చి యావోగించుటకు ప్రత్యేకించి ఢిల్లీ జై రెక్టరు ఆఫ్ సివిల్ సప్లయన్ గా కొకరు వెనవాడ యందుకుటకును నియమించి యున్నాడు. ఆదరణయును మాత్రము చూచు జిల్లాలలో నొకజిల్లానుండి జరియొక జిల్లాకుగల రాకపోకల కేషన్లు మాత్రము తొలగక పోయినను, ఏప్రిల్ రెక్టరు గారి ఆఫీసు మాత్రము వెనవాడతారు నెలకొల్పబడినది.

టెండరుపద్ధతి

ఏప్రిల్ రెక్టరు ఆఫ్ సివిల్ సప్లయన్ గారి వెనవాడ ప్రత్యేకించుటల టెండరు పద్ధతినాడ వినుచుతియై విద్యుము ధర రు 12 లు 7 లు రు 11-4-0 గా మారునది. ఈ టెండరు పద్ధతినందు అనిరంత కేరళము మిల్లు భావంతులకును అసలందు వర్తకులకును కలిగిన వ్యాపారావకాము రైతులకునూడ పూర్తిగ గలిగినది. కాని వ్యాపారావధిరము లేని రైతు ఈ యావకాము నెక్కువగా నియోగించుకొనకపోయెను. ఆచటకు రైతులలో కొందఱు సహకార సంఘముల స్థాపించి తద్వారా టెండర్లనుపుచ్చుచున్నాడు. కాలేమానమున కేవలము జూలై, ఆగష్టు నెలల మాత్రము కొనగలిగి 11-12-0 లు కలకు ధరమెంచి యున్నాడు. ఇందుకు కారణము ఇతరజిల్లాలయందు వైరుమున్న యధికధరకేయై యుండవచ్చును. దీనిబట్టి మొదటిపంట భావ్యము బస్తా రు 7-8-0, 7-9-0 ల కలకు గిట్టుబాటుగురు న్నది. వెనుక స్థానికాధికారులు రు 6-12-0 లు కలకు కొనవలసినదని యిచ్చు యుత్తరవులకు బట్టి నిజముయందు కొనిన గవర్నను కొని నప్రకుతో టెండర్ల ద్వారా వినువలసేసి కొనవలసి వచ్చుచున్నది.

కమాండీరు

ఇంతలో స్థానికాధికారులు కమాండీరు చేయుటకు ప్రారంభించిరి. కమాండీరుధర మొదటిపంట భావ్యమునకు రు 7-0-0 లు ఇచ్చుచున్నాడు. ఈగడ ప్రయంచిన యుత్తరవులకుబట్టి చేరిల్ రైతుకు భవిష్యదావము గవర్నమెంటు వారు

చేయక పోయినను ఇప్పుడు స్థానికాధికారులు చేయు కమాండీరునందు సన్నాట్రుడ రు 7-0-0 లు ఢిల్లీ ఫోగ రు 8-8-0 లు చొన భావ్యపు బస్తాకు ధర తేర్పాటు చేసివారు. చేరిల్ రైస్ అధికము తక్కువకేలుగా కాలోచించిన సన్నాట్రుడ భావ్యపు బస్తా ఒక్కచే రు 7-8-0 ఢిల్లీ ఫోగ రు 8-0-0 ధరలకు అప్పుడుకొని యున్నాడు. ఆకొన్నిధరలకు యిప్పుడు స్థానికాధికారులు కమాండీరు చేసి యిచ్చురలకు, బట్టియోడగా వ్యవసాయమునకు ఇచ్చుటగానే గనబడుచున్నది. ఈ సందర్భమును బట్టి మన మొకటి యోచించవలసియున్నది. జనసామాన్యక్షేమమునకై గదా కంట్రోలు పద్ధతి నేర్పాటు చేయుట! చేరిల్ రైస్ భుజించువారకు? జనసామాన్యముని యేలైన జెప్పకలరా? పనివలని యందురా? భుజులే మైనచో చేరిల్ రైస్ వలకు ధర నియమము. కోరలు సరసరమేల గలిగి? అసలము తదకు తలంపు! మొదలు చేరిల్ రైస్ కు మియ్యమునాగము కొనడని యుత్తరవుల నిచ్చి యున్నాడు. ఇటీవల తిరుగ చేరిల్ రైస్ వలకు గూడ ధర నియమము చేయుటనుబట్టి స్థానికాధికారుల యజ్ఞకేమెంటు గావ్యాము గావచ్చుది. ఒకచేరీ వీరి యజ్ఞకేమెంటు వంతెనపు టుదొంగులకు తగిన విద్యుము వ్యయధరల కందించవలయుననియో! అట్లయిన గావొకకే యానియమునయి యేల సవరాదు? ఈ కలగుచున్న యావకాము వీడెరు, భవము మొదలగు సందలకును గలుగుచున్నవి! చెప్పెడి గోటి! చేయువతోటి!! తునకు వక్కవంతయు చెబులోచ్చి వండించిన రైతుయొక్కయు, రైదశాలవయ్యలు లాభము రాక పోవుకాదుని దొరతనపు టుత్తరవులను మిల్లు నిజముననే కొనియున్న వర్తకుయొక్కయు ప్రాకుటెంటు యధికవర్గీలతో రైతుల కొంతల మాటలతోను భావ్యము వందలకొలది జీతముల దిను నుద్యోగులకు వేలకొని మామ్యము వాణ్ణించు వీడెరుకు కట్టిపెట్టుటలో గూడ జనసామాన్యము యొక్క కేరుమే స్థానికాధికారుల దృష్టికునున్నదని జెప్పకలరా? నీని న్నటుంచును. కమాండీరు చేయవలసినరైల్ నొరై నను భోజనపదార్థముల వక్రమముగ వాచియించువలెను అట్టి కదాళములను వంతెనమువారు స్వాధీనముకొని యజమానుగకు నప్రకుచోయును కొందఱు బాగుగనే యున్నది! భోజనపదార్థములు అక్రమముగా వాచియించుచుండిన వని దలంపవలసిన క్లిటి ముపురు గలుగుచు స్థానికాధికారులు నిర్ణయించిన ధరలకు దీనిలయగు విద్యుము అన్యవపున, దీనిల యజమానులు తమకు పరమలేదని స్థానికాధికారులకు భావ్యము నప్రకుచేయించవలసినదని కొనినపుడు.

విల ప్రకటన.

మదరాసు ప్రెస్ కోర్టు.

1919 సంవత్సరం అక్టోబరు 25 నుండి 332.
వి. రాజు మొదలియార్ వల్లె వా. వా. వా. V. S.
కపూరు చెంచుమనోహర్ వీధి ప్రతివాదులు.
వైకనువరదిన వాది ప్రతివాదుల హక్కు బాధ్యతలకు కక్షపాతెయు లేకుండ వైవావాగో హానరబిల్ జస్టిస్ కుమార్ స్వామిరామస్వామి 1919 సంవత్సరం ఆగష్టునెల 25 తేదీన చేసినపుత్తరవును అనుసరించి చెప్పుపట్టుం గోవిందప్పరాయుని పేరి 17 నెంబరు యుటికో 1919 సంవత్సరం సెప్టెంబరునెల 20 తేదీ శనివారం సాయంత్రం 3 గంటలకు సరిగ 8508 నెంబరుగల మిల్లు గ్రె దోవ తులు 8 గజాలు 200 ముట్లగల బేల్లు 4 న్ను 8607 నెంబరు 7 గజాల మిల్లు గ్రె దోవతులు 200 ముట్ల గల బేల్లు 7 న్ను, మొత్తం 11 బేల్లను పుక్కిల క్కలొట్టుకు పుక్కిల క్కలొట్టుగా 11 లాట్లగా యేలదాల్చు. కే. సుబ్రహ్మణ్యం శెట్టి అండు కంపెనీ వార్లయిన మేము యేలము వేయబోవుచున్నాము. వైకనువరదిన బేల్ల యేలమును అనుసరించిన అమ్మ క్యాబులగులకు కోరెనవారు చెప్పుపట్టుం పెద్దనాయునిపేట కోపు వెంకటాచలస్వామిస్వామి సదరు యేలదార్ల ఆఫీసు నెంబరు 9 గల యాజులో తీసుకోవచ్చును.
కె. సుబ్రహ్మణ్యం శెట్టి అండు కో. కే.లగార్లు.

శ్రీ

అమృత

అరక

Printed and Published by K. Sageswara Rao, at the Andhra Patrika Press, 7 Phambou Chetty Street, Madras